

JATKUVAN OPPIMISEN SANASTO

**luonnos 15.4.2021
kokoukseen 20.4.2021**

Sisällysluettelo

Käsittekaavioluettelo.....	3
Esipuhe.....	4
1 Koulutus.....	6
1.1 Koulutus (1) luonteen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan.....	8
1.2 Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan eli tutkintoon johtavat ja tutkintoon johtamattomat koulutukset (1).....	10
1.3 Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.....	12
1.4 Työvoimakoulutus.....	15
1.5 Työelämässä oppiminen.....	21
2 Opintojen rakenneyksiköitä.....	27
3 Tutkinon suorittaminen tai osaamisen osoittaminen.....	31
4 Opetus, ohjaus ja valmennus.....	32
5 Henkilön rooleja jatkuvassa oppimisessa.....	37
6 Oppiminen.....	39
7 Osaaminen.....	42
8 Pätevyys ja kelpoisuus.....	47
9 Todistus.....	49
10 Luokitteluja.....	52
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	54
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	55
Suomenkielinen hakemisto.....	56

Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus (2).....	9
Käsitekaavio 2. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	12
Käsitekaavio 3. Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen ja toteutuksen mukaan.....	14
Käsitekaavio 4. Työvoimakoulutus.....	19
Käsitekaavio 5. Työelämässä oppimisen muotoja.....	26
Käsitekaavio 6. Opintojen rakenneyksiköitä.....	30
Käsitekaavio 7. Opetus, ohjaus ja valmennus.....	36
Käsitekaavio 8. Oppiminen.....	41
Käsitekaavio 9. Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	46
Käsitekaavio 10. Todistuksia.....	51

Yleisiä kommentteja työn varrelta

KMP maaliskuu 2021: yleinen kommentti käsitteen "työharjoittelu" kohdalla: Tulisi pyrkiä kuvaamaan käsitteitä siten, että ne eivät turhaan monimutkaista jatkuvan oppimisen kuvaamista juuri siten kuin se käytännössä jo toteutuu eli oppimisena joko autenttisisissa työympäristöissä tai simuloituissa oppimisympäristöissä. "Työpaikalla järjestettävä" on käsitteessä [työpaikalla järjestettävä koulutus] se, joka yhdistää ja toisaalta erottaa jostakin sellaisesta oppimisesta, joka EI tapahdu työpaikalla.

1 Koulutus

1

koulutus (1)

määritelmä

organisoitu toiminta, jonka ensisijaisena tavoitteena on tuottaa osaamista

huomautus

Määritelmän sana "ensisijaisena" viittaa siihen, että voidaan ajatella, että on myös muuta organisoitua toimintaa, jonka yhtenä tavoitteena on tuottaa osaamista – esimerkiksi sosiaalipolitiikka –, mutta koulutuksessa (1) osaamisen tuottaminen on ensisijainen tavoite.

Koulutuksen (1) tavoitteena oleva osaaminen voidaan tuottaa opetuksen (1) tai muun oppimiseen tähtäävän toiminnan avulla.

Koulutus (1) on laaja ja varsin abstrakti käsite.

Tutkintotavoitteisuuden mukaan koulutus (1) voidaan jakaa tutkintoon johtavaan koulutukseen, tutkintoon valmistavaan koulutukseen ja koulutukseen, joka ei johda eikä valmista tutkintoon.

Englannin käsite education on laajempi kuin suomen koulutus (1), niin että termillä education viitataan koulutuksen (1) lisäksi muun muassa kasvatukseen, opetukseen (1) ja sivistykseen.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutus (1) -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 26.2.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c121>

Vrt. koulutus (2).

Ks. myös opettaminen, oppiminen, opiskelu.

Käsitteen tunnus: c1

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\), Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan ja Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen ja toteutuksen mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c121)

OKSA-jaos 2.10.2020: Jatkuvan oppimisen sanastossa myös koulutukset jotka on OKSAssa määritelty koulutus (1):nä, voisi mahdollisesti määritellä koulutus (2):na (täydennyskoulutus, muuntokoulutus, erikoistumiskoulutus...)

2

koulutus (2)

määritelmä

suunniteltu opintojen ja järjestelyjen kokonaisuus, jonka tavoitteena on lisätä johonkin aihepiiriin tai alaan liittyvää osaamista tai tarjota valmiudet tutkinnon tai muun kokonaisuuden suorittamiseen

huomautus

Koulutukset (2) ovat tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa *koulutusta (1)*.

Koulutukset (2) voivat olla tutkintoon (esimerkiksi filosofian maisterin tutkinto) johtavia tai tutkintoon johtamattomia. Esimerkkejä tutkintoon johtamattomista koulutuksista ovat korkeakoulun (1) *opintokokonaisuus (2)*, ammatillisen koulutuksen *tutkinnon osa*, avoimena yliopisto-opetuksena tarjottava opintojakso, ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, korkeakoulun (1) *erikoistumiskoulutus* ja perusopetuksen lisäopetus.

learning opportunity specification: Standardissa Metadata for Learning Opportunities, Advertising (SFS-EN 15982:en) käytetään termiä learning opportunity specification (lyhenne LOS), jolla tarkoitetaan opetussuunnitelmassa (2) määritellyn koulutuksen (2) rakenteen, sisällön ja tavoitteiden kuvausta.

learning opportunity specification: Standardissa European Learner Mobility Achievement Information (SFS-EN 15981/AC) käsite learning opportunity specification on määritelty lähes samoin kuin em. standardissa.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutus (2) -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 26.2.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c122>

Käsitteen tunnus: c2

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\) ja Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c122)

Terminologin kysymys OKM:n asiantuntijoille 22.9.2020: Tarvitaanko Jatkuvan oppimisen sanastossa tehdä ero koulutus (1) ja koulutus (2) välille; tuleeko sanastoon kummankin alakäsitteitä? Vai voidaanko Jatkuvan oppimisen sanaston kaikkia koulutus-käsitteitä pitää koulutus (1):n alakäsitteinä?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: OKSA-jaos tekee ehdotuksen siitä, mitkä koulutus-käsitteet tarvitaan Jatkuvan oppimisen sanastoon

KMP 4.3.2021: suunniteltu kokonaisuus? Ensimmäisessä huomautuksessa mainitaan kuitenkin, että termillä tarkoitetaan "tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa koulutusta (1). Eikö määritelmä voisi olla siis koulutus 1:n toteutus, jos tämä on käytännössä se koulutus, johon haetaan ja tulee valituksi? Vai onko tälle jokin toinen termi? -- **Terminologin kommentti 18.3.2021:** Hyvä kysymys/kommentti, tämänsuuntaista on pohdittu myös OKSA-jaoksessa, eli että pitäisikö koulutus (2):n määritelmässä olla mainittuna koulutus (1) (esim. koulutuksen (1) toteuttamistapa, joka muodostuu suunnitellusta --). Voin viedä tämän kommentin OKSA-jaoksen käsiteltäväksi.

KMP 4.3.2021: Terminologin kysymykseen syyskuulta. Mielestäni jatkuvan oppimisen sanastossa tulisi olla sellainen termi, joka tarkoittaa tätä käytännön toteutusta. Tavoitteenamme taitaa olla ensisijaisesti tietojärjestelmätason termien harmonisointi.

1.1 Koulutus (1) luonteen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan

3

aikuiskoulutus

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), joka on suunniteltu ja järjestetty pääsääntöisesti aikuisille, jotka ovat suhteellisen pitkän, yhtenäisen ja työelämävalmiudet antaneen kouluttautumisvaiheen päätyttyä tai keskeydyttyä siirtyneet työelämään tai muuhun toimintaan ja ovat sen jälkeen osallistumassa jälleen koulutukseen (1)

huomautus

Se, minkä ikäinen henkilö luokitellaan "nuoreksi" ja toisaalta "aikuseksi", vaihtelee luokittelevan tahon mukaan; esimerkiksi tilastoluokitteluisissa ja OECD:n luokitteluisissa nuorena pidetään alle 25-vuotiasta ja aikuisena 25 vuotta täyttänyt henkilöä. Aikuiskoulutus on lähtökohtaisesti suunnattu 25-vuotiaille ja sitä vanhemmille henkilöille.

Aikuiskoulutus voi olla esimerkiksi [täydennyskoulutusta](#), tutkintoon johtavaa tai tutkintoon valmistavaa koulutusta (1), [henkilöstökoulutusta](#), [työvoimakoulutusta](#) tai [vapaata sivistystyötä](#).

Usein aikuiskoulutuksessa käytetään erilaisia pedagogisia menetelmiä ja ratkaisuja kuin esimerkiksi lapsille tai nuorille tarkoitetussa koulutuksessa (1). Samoin opetuksen ajankohta saattaa olla erilainen aikuiskoulutuksessa ja toisaalta lapsille tai nuorille tarkoitetussa koulutuksessa (1).

Käsite ammatillinen aikuiskoulutus poistui käytöstä, kun ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017) tuli voimaan 1.1.2018.

Käsite perustuu Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen käsitteeseen aikuiskoulutus. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c464>

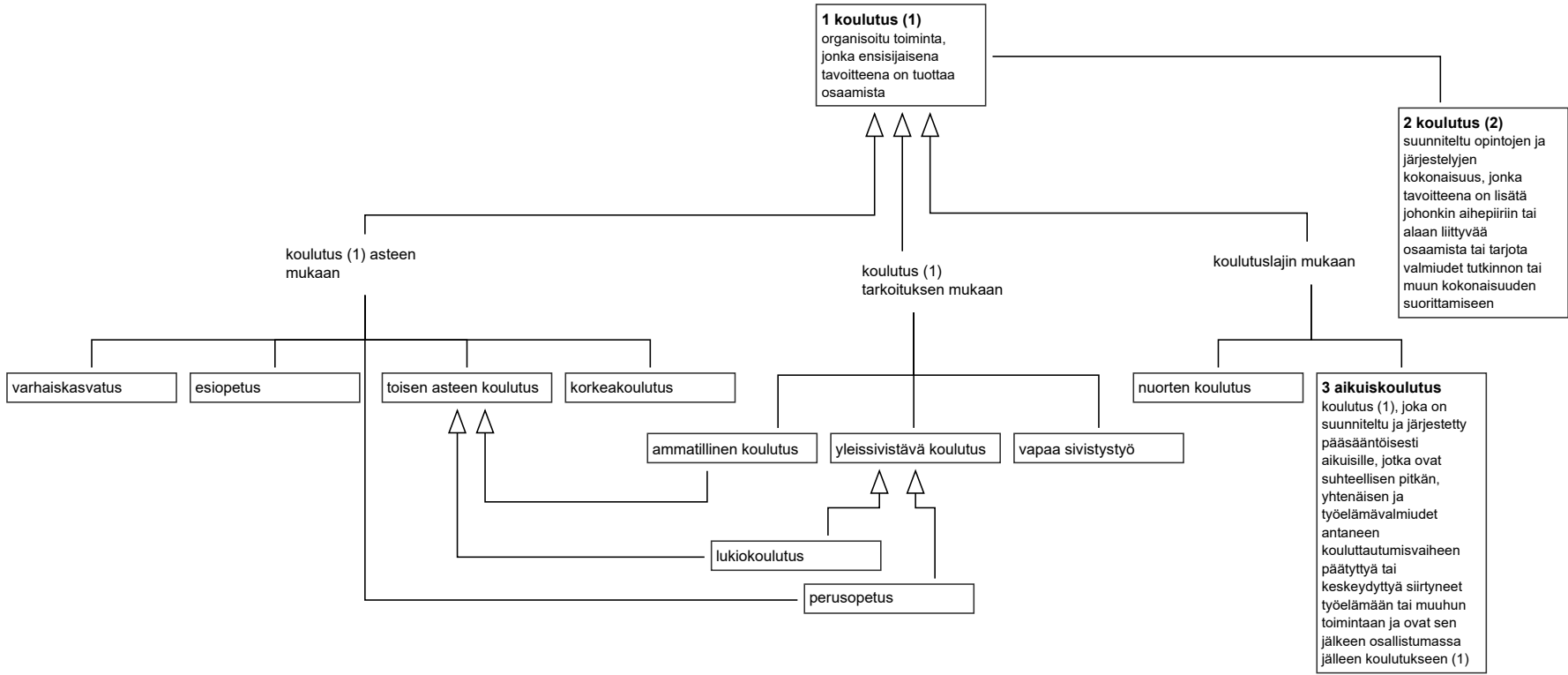
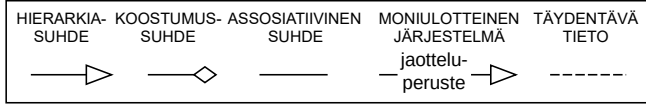
Käsitteen tunnus: c15

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\)](#)

Lähde: OKSA_02 (c464)

Terminologin kommentti itselleen 23.3.2021: Käsitteen OKSAsta lainattuja tietoja muokattu; tarkistettava OKSAssa olevat tiedot.

Käsittekaavio 1. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus (2).

1.2 Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan eli tutkintoon johtavat ja tutkintoon johtamattomat koulutukset (1)

4

muuntokoulutus

määritelmä

tietyin pohjakoulutuksen suorittaneille tarkoitettu *koulutus (1)*, jossa opetussuunnitelma on räätälöity tälle ryhmälle ja joka johtaa uuteen tutkintoon

huomautus

Esimerkki muuntokoulutuksesta on insinööritutkintoon johtava kaivosalan *koulutus (2)*, joka on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat suorittaneet insinööri (AMK)- tai DI-tutkinnon kone- ja tuotantotekniikan, sähkötekniikan tai tuotantotalouden alalta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen muuntokoulutus-käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c461>

Käsitteen tunnus: c20

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c461)

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Käsitteen OKSasta lainatut tiedot ok.

5

tutkintokoulutukseen valmentava koulutus; < nivelvaiheen koulutus

määritelmä

koulutus (2), jonka tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen tutkintokoulutukseen, ohjata jatko-opinto- ja työelämäsuunnitelman laadintaan sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto taikka ammatillinen tutkinto

huomautus

Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen on yhdistetty aiemmat perusopetuksen ja toisen asteen tutkintotavoitteisen koulutuksen väliin sijoittuneet nivelvaiheen koulutukset eli perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus.

Käsitteen tunnus: c640

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c1688)

Oppivelvollisuuden laajentaminen -kartoitus, TH, kevät 2021 / RK: 1215/2020, 2 §

Oppivelvollisuuden laajentaminen -kartoitus, TH, kevät 2021 / RK: 1215/2020, 2 §:

tutkintokoulutukseen valmentava koulutus antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen tutkintokoulutukseen, ohjaa jatko-opinto- ja työelämäsuunnitelman laadintaan sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto taikka ammatillinen tutkinto

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: Käsitteeseen tulee muutoksia, ja uutta muotoilua voidaan alkaa nyt tehdä

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: Tomilta linkki: oph.fi/fi/kehittaminen/tutkintokoulutukseen-valmentavan-koulutuksen-perusteiden-laatiminen

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: OPH on tekemässä perusteita tutkintokoulutukseen valmentavalle koulutukselle. Huom. kyse on toisen asteen tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta!

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: käsite määritellään OKSAssa, käytetään samaa määritelmää, voidaan ottaa myös tähän sanastoon tai sitten vain viitata OKSAan

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 30.3.2021: Tässä käsitteen tiedot OKSasta, mutta sellaiset tiedot, joita ei ole vielä päivitetty oppivelvollisuuden laajentamisen näkökulmasta. Onko jatkuvan oppimisen työryhmällä kommentoitavaa käsitteen tietoihin tässä vaiheessa vai odotetaanko, että OKSA-sanastojaos käsittelee päivitysasian?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 30.3.2021: Merkitäänkö termi "nivelvaiheen koulutus" tämän käsitteen kohdalle laajemmaksi käsitteeksi? Jos merkitään, olisiko siitä tarpeen sanoa jotain?

6

kotoutumiskoulutus; aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus

määritelmä

koulutus (2), jota järjestetään ensisijaisesti oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttaneille ja jonka tarkoituksena on kehittää *oppijan* suomen tai ruotsin kielen taitoa ja muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat henkilön pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan

huomautus

Kotoutumiskoulutukseen sisältyy 1) suomen tai ruotsin kielen opetusta; 2) ammatillisten ja muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille; 3) muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen sisällöt määräytyvät Opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden ja Opetushallituksen suositusten mukaisesti.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että henkilö saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti *työvoimakoulutuksena*.

Työ- ja elinkeinoministeriön laatimassa Kotoutumisen sanastossa (lausuntokierrosluonnos 16.12.2020) suositetaan termimuotoa maahanmuuttanut termimuodon maahanmuuttaja sijaan. Kuitenkin Opetushallituksen antamissa opetussuunnitelman perusteissa vuodelta 2012 tässä määrittelystä koulutuksesta käytetään nimitystä aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus.

Käsite perustuu Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen käsitteeseen aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus. Termejä, määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 23.3.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c472>

Käsitteen tunnus: c24

Luokka:

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#) ja [Työvoimakoulutus](#)

Lähde: OKSA_02 (c472)

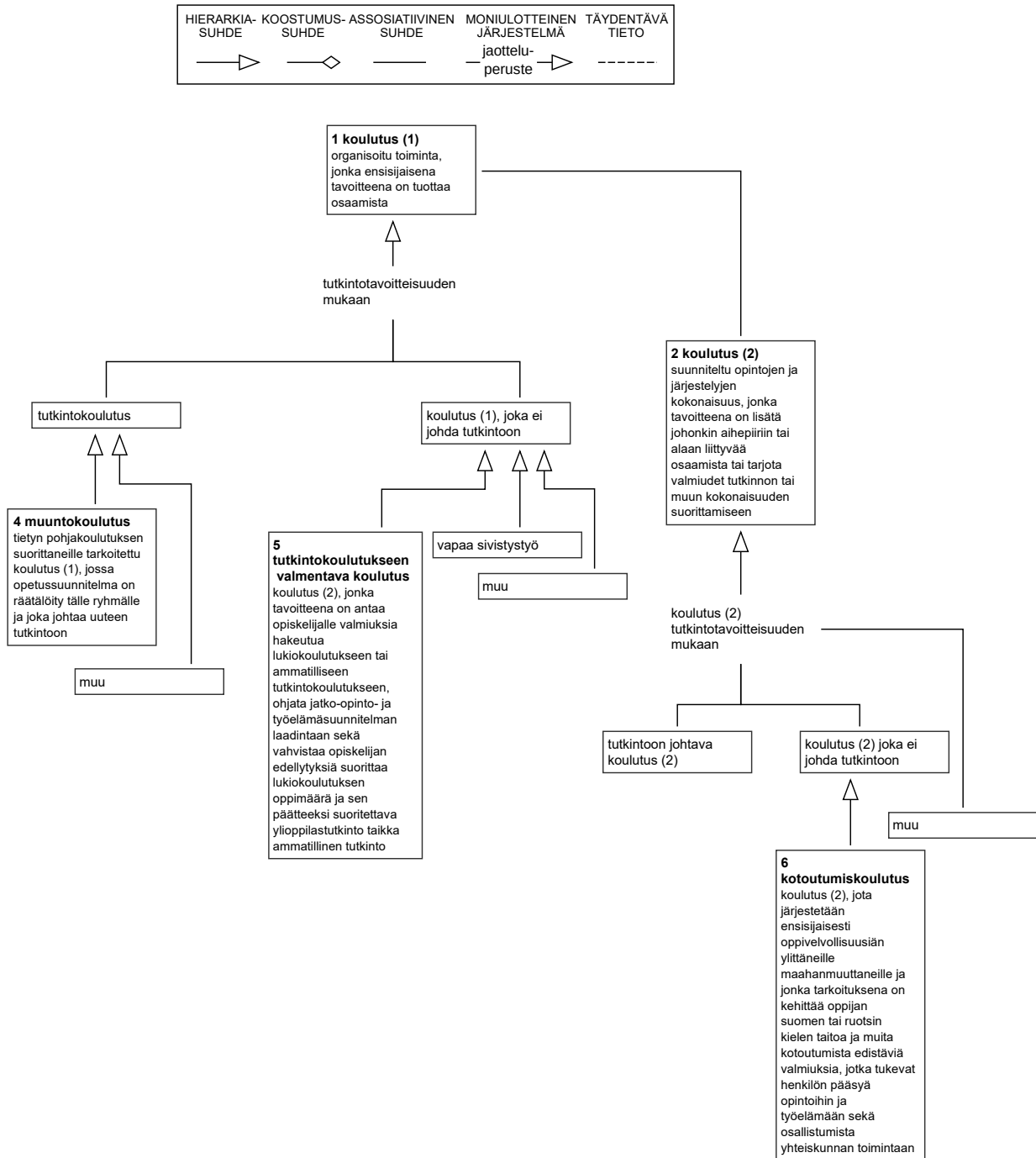
Sanastotyöryhmä 29.9.2020: vaikuttaako oppivelvollisuusiän nostaminen tämän käsitteen määrittelmään tm. tietoihin?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Tero: Meillä on [OKM:ssä] tulossa OKSAn yhteydessä katsaus muuttuviin käsitteisiin kun HE on eteenpäin laitettu.

Terminologin kommentti itselleen 10.11.2020: Käsitteen määritelmä muuttunut, Riina vie muutokset hyväksyttäväksi myös OKSA-jakseen ja sitä kautta julkaistaviksi OKSAssa.

Sanastotyöryhmä 23.11.2020: Täytyy tarkistaa, olisiko määritelmässä puhuttava nimenomaan "kotipaikkaoikeuden/kotoutumisoikeuden saaneista" maahanmuuttaneista. Taina tarkistaa.

Sanastotyöryhmä 23.2.2021: Kotoutumisen sanastosta tarkistettava, onko termisuositus "maahanmuuttanut" ("maahanmuuttajan" sijaan) pysynyt samana lausuntokierroksen jälkeen; Riina tarkistaa

Käsitekaavio 2. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.

1.3 Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: pidetään tarkastelussa järjestäminen, opiskelu, rahoitus? (näkökulmia)

7

omaehtoinen koulutus

määritelmä

muu *koulutus (1)* kuin oppivelvollisuuteen kuuluva koulutus

huomautus

Omaehtoisella koulutuksella viitataan kaikkeen muuhun paitsi oppivelvollisuuteen kuuluvaan koulutukseen (1), jota ovat esiopetus ja perusopetus – ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan – esimerkiksi toisen asteen koulutus siihen saakka kun henkilö täyttää 18 vuotta tai suorittaa sitä ennen toisen asteen tutkinnon.

Vrt. omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella.

Käsitteen tunnus: c28

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen ja toteutuksen mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c1191)

Terminologin kommentti itselleen 23.3.2021: Käsitteen tiedot päivitettävä OKSAan!

8

henkilöstökoulutus

määritelmä

työnantajan henkilöstölleen järjestämä tai hankkima *koulutus (1)*

huomautus

Henkilöstökoulutuksen (1) voi rahoittaa työnantaja kokonaan tai osittain. Henkilöstökoulutus voi saada myös julkista rahoitusta.

Henkilöstökoulutukseen voi hakeutua oma-aloitteisesti tai työnantaja voi velvoittaa osallistumaan siihen.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen henkilöstökoulutus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1300>

Käsitteen tunnus: c30

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen ja toteutuksen mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c1300)

9

täydennyskoulutus

määritelmä

aikaisempaa osaamista, *koulutusta (2)* tai *pätevyyttä* täydentävä ja ajanmukaistava *koulutus (1)*

huomautus

Täydennyskoulutuksia voidaan järjestää toisen asteen oppilaitoksissa, yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa sekä muissa viranomaisen hyväksymissä organisaatioissa. Täydennyskoulutuksina pidetään esimerkiksi työtehtäviin tarvittavien lupien tai todistusten saamiseksi järjestettäviä lyhyitä *koulutuksia (2)*.

Vrt. korkeakoulujen täydennyskoulutus, ammatillinen lisäkoulutus.

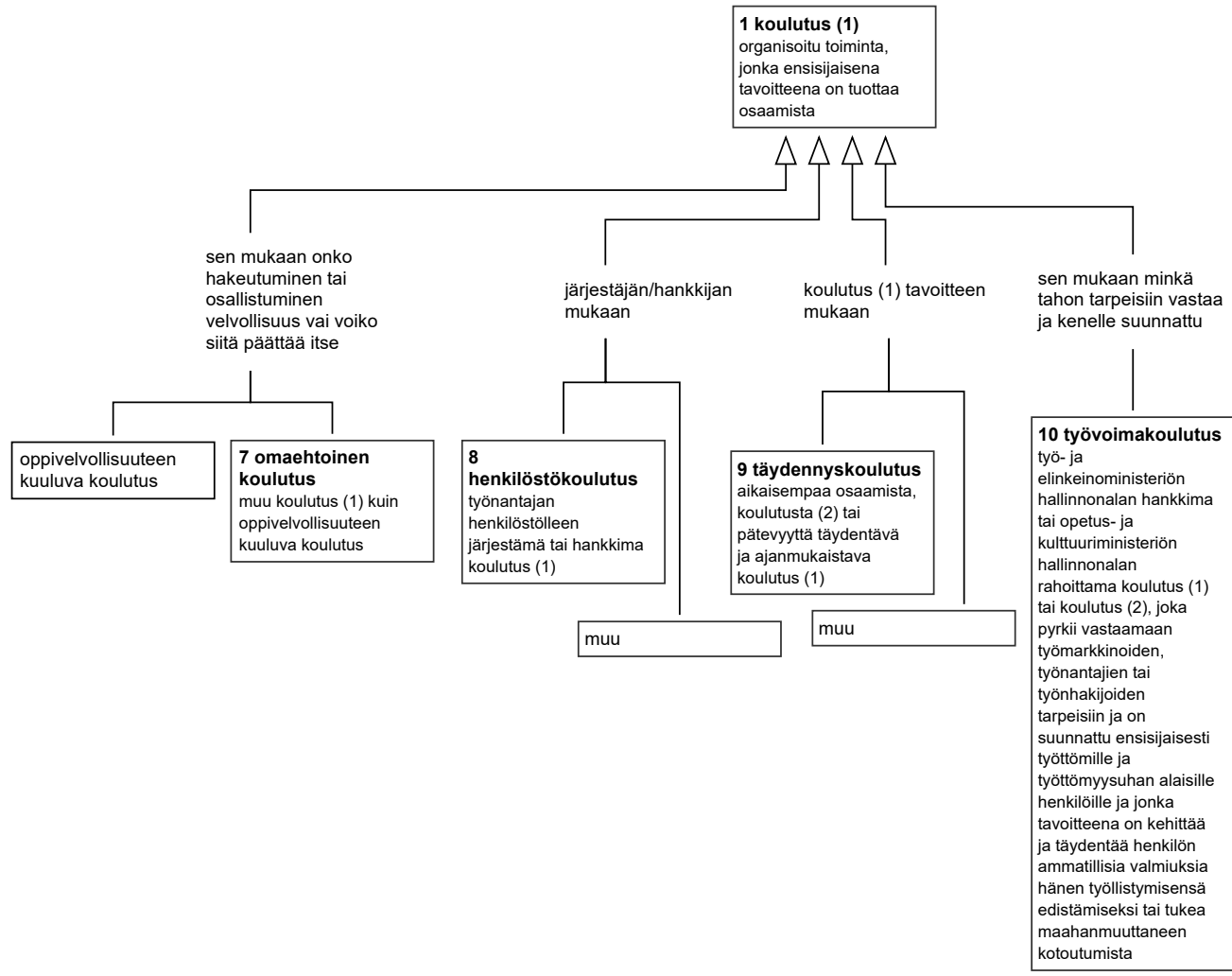
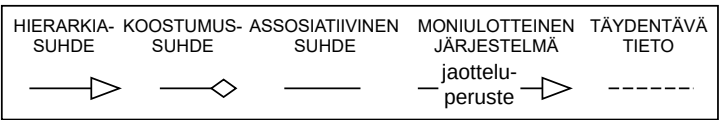
Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen täydennyskoulutus-käsitteen kanssa. Määritelmää ja huomautusta on muokattu. Luettu 12.4.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c460>

Käsitteen tunnus: c34

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen ja toteutuksen mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c460)

Käsittekaavio 3. Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen ja toteutuksen mukaan.

1.4 Työvoimakoulutus

10

työvoimakoulutus

ei: työvoimapolitiittinen koulutus (vanhentunut)

määritelmä

työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan hankkima tai opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rahoittama *koulutus (1)* tai *koulutus (2)*, joka pyrkii vastaamaan työmarkkinoiden, työnantajien tai työnhakijoiden tarpeisiin ja on suunnattu ensisijaisesti työttömille ja työttömyysuhan alaisille henkilöille ja jonka tavoitteena on kehittää ja täydentää henkilön ammatillisia valmiuksia hänen työllistymisensä edistämiseksi tai tukea maahanmuuttaneen kotoutumista

huomautus

Työvoimakoulutus voi olla ammatillista koulutusta tai sitä voidaan järjestää korkeakouluissa.

Työvoimakoulutuksesta ja sen opiskelijavalinnasta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012). *Valtionosuusrahoitetusta työvoimakoulutuksesta* säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017).

Käsitteen tunnus: c37

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen ja toteutuksen mukaan](#) ja [Työvoimakoulutus](#)

Lähde: OKSA_02 (c466)

Terminologin kommentti itselleen 25.2.20201: Käsitteen OKSAsta lainatut tiedot muuttuneet, päivitettävä lopuksi OKSAan.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmän OKM-hallinnonalalaisille 13.11.2020: Onko tämän yläkäsite koulutus (1) vai koulutus (2)? Onko tämä luonteeltaan "mössöä" vai "palikka", kuten OKSA-sanastojaoksen työpajoihin osallistuneet tapaavat kysyä. Tai itse asiassa kai tämä voi olla joko koulutus (1) tai koulutus (2), riippuu tapauksesta - pitääkö merkitä molemmat yläkäsitteet.

11

<työvoimakoulutus>

kartoitusjakso; orientaatiojakso (termiehdotus); koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso (termiehdotus)

määritelmä

työvoimakoulutuksen alkuvaiheen jakso, jossa arvioidaan yhtäältä henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta, hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan kyseiselle alalle ja kyseiseen *koulutukseen (2)* sekä toisaalta työnantajaorganisaation työllistämiseen tai henkilöstön kehittämiseen liittyvää palvelutarvetta

huomautus

Henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta ja hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan alalle ja koulutukseen (2) arvioidaan sekä kyseisen koulutuksen (2) opiskelijavalintanäkökulmasta että asiakkaan työllistyvyyden näkökulmasta.

Kartoitusjakson jälkeen osa opiskelijaksi hakeneista jatkaa varsinaiseen ammatillisesti suuntautuneeseen tai kotoutumista edistävään työvoimakoulutukseen ja osalle tarjotaan muita soveltuvia TE-toimiston palveluita.

Käsitteen tunnus: c38

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

Sanastotyöryhmä 23.10.2020: Tiedot hyväksytyt, mutta palataan tähän, kun on käsitelty opintojen rakenneyksiköt. Onko ok käyttää sanaa "jakso" ja onko sanan käyttö linjassa muun sanaston kanssa?

12

ammattillinen työvoimakoulutus; ammatillisesti suuntautunut työvoimakoulutus

määritelmä

työvoimakoulutus, jonka tavoitteena on kehittää ammatillista osaamista

huomautus

Ammattillinen työvoimakoulutus voi olla tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavaa ammatillista koulutusta tai tutkintoon johtamatonta ammatillista koulutusta.

Ammattillinen työvoimakoulutus voi olla **valtionosuusrahoitettua työvoimakoulutusta**, **yhteishankintakoulutusta** tai **kehittämiskoulutusta**. Myös **kotoutumiskoulutusta** voidaan joissakin tapauksissa pitää ammatillisena työvoimakoulutuksena.

Käsitteen tunnus: c40

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

13

rekrytoiva työvoimakoulutus; rekrytoiva koulutus; rekrytointikoulutus

määritelmä

ammattillinen työvoimakoulutus, jossa oppijoiden osaamistavoitteet on määritelty yhden tai useamman koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation henkilöstörekrytointitarpeen perusteella

huomautus

Käsitteen tunnus: c47

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

14

ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus; ammatillisia valmiuksia lisäävä koulutus

määritelmä

ammattillinen työvoimakoulutus, joka ei johda tutkinnon eikä tutkinnon osan suorittamiseen

huomautus

Käsitteen tunnus: c61

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

15

yhteishankintakoulutus

määritelmä

työvoimakoulutus, joka on valtion ja työnantajaorganisaation yhdessä rahoittama ja jossa opiskelijoiden osaamistavoitteet on määritelty yhden tai useamman koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation henkilöstöön vaikuttavan erityistilanteen perusteella

huomautus

Erityistilanteita ovat esimerkiksi henkilöstön rekrytointi, liiketoiminnan sopeuttaminen tuotannollisista tai taloudellisista syistä, henkilöstön osaamisen lisääminen työurien pidentämiseksi ja henkilöstökierron tukeminen.

Työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta on säädetty laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012).

Yhteishankintakoulutuksina järjestettäviä työvoimakoulutustuotteita ovat esimerkiksi RekryKoulutus, MuutosKoulutus, Täsmäkoulutus ja Vaihtovalmennus.

Käsitteen tunnus: c43

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

KMP 3.3.2021: synonyymiksi yhteisrahoitettu työvoimakoulutus, yhteisrahoitettu työllisyyskoulutus

Terminologin kysymys 15.3.2021: Otetaanko tälle synonyymeiksi jompi kumpi Kirsi-Marjan ehdottamasta termeistä tai molemmat? Termistä "työllisyyskoulutus" kyllä taidettiin 4.3.21 pidetyssä kokouksessa todeta, että se viittaa eri käsitteeseen kuin työvoimakoulutus.

16

kehittämiskoulutus; KEKO-koulutus

määritelmä

rekrytoiva työvoimakoulutus, jossa työnantajaorganisaatiolla on liiketoimintansa osa-alueen kehittämistarve ja jossa oppija, jolla on kyseiseen kehittämistarpeeseen liittyvää asiantuntijuutta, saa työnantajaorganisaatiossa mahdollisuuden täydentää erityisosaamistaan pääosin *työssä oppimisen* kautta

huomautus

Kehittämiskoulutuksessa hankintasopimuksen osapuolina ovat koulutuspalvelun tuottaja ja valtio, eli työnantaja ei ole maksavana osapuolena koulutuksen hankintasopimuksessa. Työnantaja kuitenkin kustantaa kehittämiskoulutukseen sisältyvän opiskelijan ohjaamisen työpaikalla.

Esimerkki kehittämiskoulutuksena järjestettävästä työvoimakoulutustuotteesta on Further Educated with Companies -koulutus. Further Educated with Companies (lyhenne F.E.C) on Uudenmaan ELY-keskuksen tuotemerkki.

Käsitteen tunnus: c48

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

Terminologin kysymys 26.2.2021: Viime kokouksessa muotoiltu määritelmä herättää mielessäni vielä kysymyksen, liittyvätkö työnantajaorganisaation kehittämistarve ja alansa asiantuntijan osaaminen jotenkin toisiinsa tms.

Sanastotyöryhmä 4.3.2021: oppija-asiantuntijan erityisosaaminen ja työnantajan kehittämistarve liittyvät yhteen, Riina muotoile määritelmäehdotusta

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 15.3.2021: Määritelmäehdotusta muokattu, kommentoitteko?

17

valtionosuusrahoitettu koulutus; VOS-koulutus

määritelmä

koulutus (1), joka rahoitetaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävällä, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimalla opetus- ja kulttuuritoimen *valtionosuudella*

huomautus

Valtionosuusrahoitettua koulutusta ovat esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus.

Käsitteen tunnus: c56

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: sis. esi- ja perusopetus, ammatillinen, lukiokoulutus, vst, taiteen perusopetus

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: korkeakouluilla eri rahoitusjärjestelmä

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: määritellään ainakin OKSAssa

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: tämä tarvitaan ehkä myös jatkuvan oppimisen sanastoon VOS-työvoimakoulutuksen takia

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 16.10.2020: Terminologi luonnostellut käsitteelle määritelmää ja huomautusta. Miten muokataan?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 16.10.2020: Mikä on tämän käsitteen nk. vieruskäsite, ts. mistä käsitteestä tämän tulisi ensisijaisesti erota? Jos koulutus on "ei-valtionosuusrahoitettu", niin miten se on rahoitettu?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 16.10.2020: Tarvitaanko käsite Jatkuvan oppimisen sanastoon vai siirretäänkö vain OKSAn puolelle?

18

valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus; VOS-työvoimakoulutus

määritelmä

[työvoimakoulutus](#), joka rahoitetaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävällä, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimalla opetus- ja kulttuuritoimen [valtionosuudella](#)

huomautus

Työvoimakoulutus voi olla joko työ- ja elinkeinoministeriön budjettipääloukan varoin rahoitettua tai opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokasta valtionosuudella rahoitettua. Kummassakin tapauksessa kyse on [ammattillisesta työvoimakoulutuksesta](#), mutta vain opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama työvoimakoulutus voi johtaa tutkintoon tai tutkinnon osaan.

Valtionosuusrahoitettuna työvoimakoulutuksena ei järjestetä [kotoutumiskoulutusta](#), [yhteishankintakoulutusta](#) eikä F.E.C-koulutusta (ks. [kehittämiskoulutus](#)).

Käsitteen tunnus: c58

Käsittekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

19

valtionosuus

määritelmä

lakisääteinen valtionavustus kunnille ja kuntayhtymille

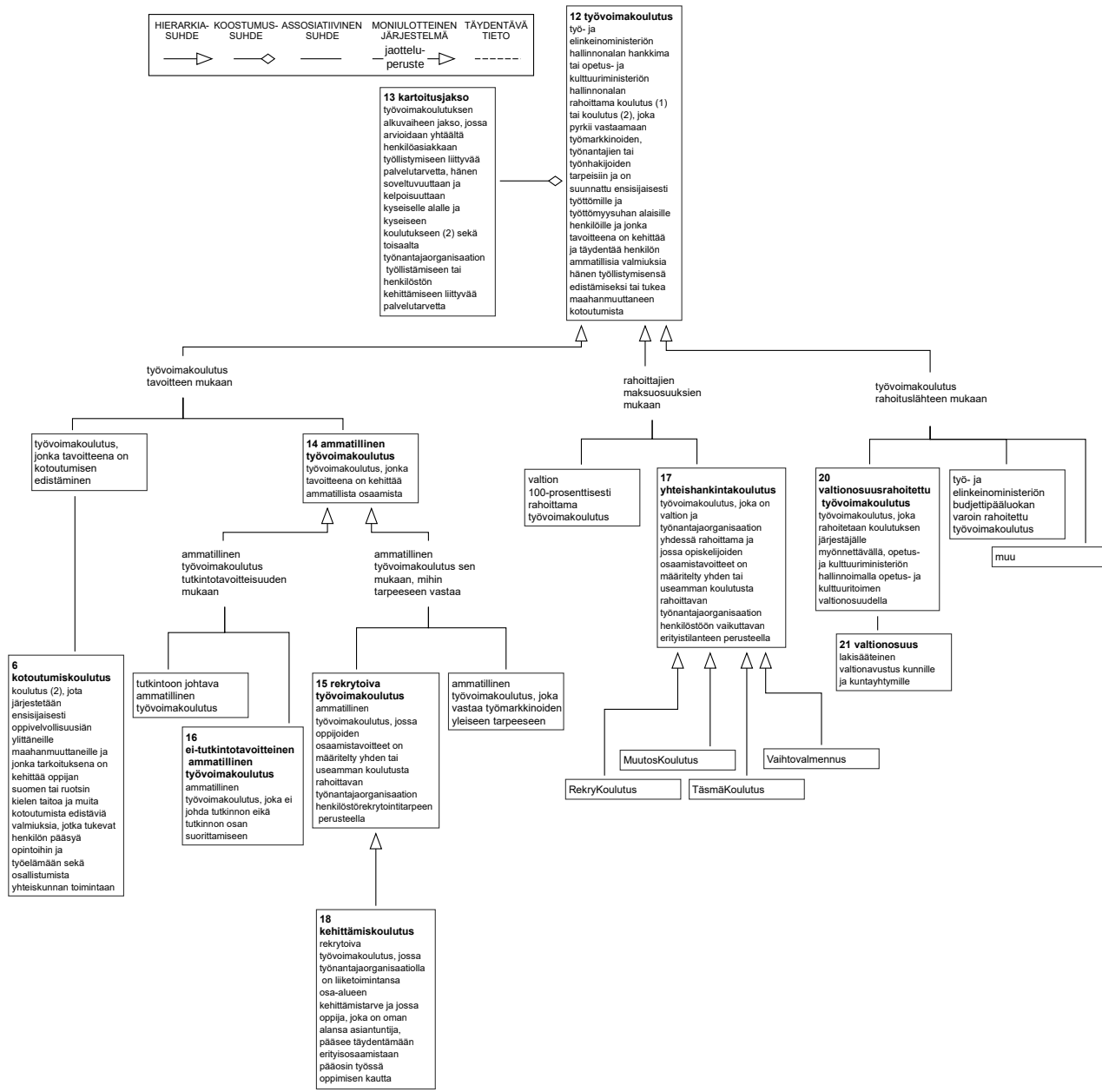
huomautus

Käsite valtionavustus on määritelty valtiovarainministeriön toimeksiannosta laadittavassa Valtionavustustoiminnan sanastossa (luonnos lokakuu 2020): "harkinnanvarainen rahallinen julkinen tuki, joka myönnetään valtion talousarvioon otetusta määrärahasta tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varoista muulle kuin valtion virastolle tai laitokselle ilman välitöntä vastiketta".

Käsitteen tunnus: c59

Käsittekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

Käsittekaavio 4. Työvoimakoulutus.

20

erikoistumiskoulutus

ei: erikoistumisopinnot *pl* (vanhentunut)

määritelmä

ammattillista kehittymistä ja erikoistumista edistävä *koulutus (2)*, jollaisia yliopistot ja ammattikorkeakoulut järjestävät korkeakoulututkinnon suorittaneille, työelämässä jo toimineille henkilöille ja niille, joilla korkeakoulu toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet

huomautus

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen erikoistumiskoulutus-käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c477>

Käsitteen tunnus: c64

Luokka: <korkeakoulut>

Lähde: OKSA_02 (c477)

<kieliversiointiin korkeakoulut>

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: otetaan käsite mukaan sanastoon

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 15.10.2020: Ovatko OKSAsta tuodut käsitteen tiedot ok?

1.5 Työelämässä oppiminen

21

työpaikalla järjestettävä koulutus <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan säädöksissä>; **työpaikalla opiskelu** <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; **työssäoppiminen** <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>; **työssä oppiminen** <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>; **~ työpaikalla oppiminen**

ei: työharjoittelu (2) <termi vanhentunut ammatillisen koulutuksen kontekstissa> (vanhentunut)

määritelmä

koulutus (1), jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen tapahtuu pääosin työelämässä käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Työpaikalla järjestettävä koulutus kattaa ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) säädetyt muodot eli koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen. Lisäksi työpaikalla järjestettävä koulutus voi käsittää muita muotoja, joista sovitaan koulutuksen järjestäjän ja työpaikan edustajan kesken ja jotka kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

työssäoppiminen, työssä oppiminen: Työssäoppiminen ja työssä oppiminen ovat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla käytettyjä nimityksiä käsitteestä työpaikalla järjestettävä koulutus.

työelämässä oppiminen, työpaikalla oppiminen: Lähikäsitteet työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen poikkeavat tässä määritelmästä käsitteestä eli työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta. Työpaikalla järjestettävä koulutus on koulutuksen järjestäjän ja työpaikan organisoimaa toimintaa: määrämuotoista, sovittua, suunnitelmallista, tavoitteellista ja ohjattua. Sen sijaan työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen ovat yksilön toimintaa, jota tapahtuu, vaikkei kyse olisi suunnitelmallisesta osaamisen hankkimisesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt, että termejä työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen voidaan käyttää esimerkiksi yrityksille suunnatussa viestinnässä viittaamaan työpaikalla järjestettävään koulutukseen silloin, kun asiayhteydestä on selvää, että kyse on nimenomaan työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta.

työharjoittelu (2): Termi työharjoittelu on vanhentunut tässä määritellyyn käsitteeseen viittaavana nimityksenä ammatillisen koulutuksen yhteydessä. Vertaa korkeakoulujen käsite [työharjoittelu](#) (1).

inläring / lärande: Ruotsin sana inläring assosioituu yleensä yksisuuntaiseen, opettajalta opiskelijalle tapahtuvaan opettamiseen, joten termin käyttöä ei suositella, kun puhutaan nykyisestä ammatillisesta koulutuksesta oppimiskäsityksineen. Sana lärande puolestaan viittaa oppimiseen, joka ei välttämättä tapahdu tiettyyn aikaan tietyssä paikassa, vaan prosessina, ja joka voi tapahtua yksin tai ryhmässä.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen työpaikalla järjestettävä koulutus -käsitteen kanssa. Termisuosituksia ja huomautuksia on muokattu. Luettu 26.2.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1709>

Käsitteen tunnus: c65

Käsitekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1709)

Terminologin muistutus itselleen 26.2.2021: Käsitteen tiedot päivittyneet, otettava muutokset esille myös OKSAssa. Muutokset koskevat termejä työssäoppiminen ja työssä oppiminen ja niihin liittyvää huomautusta.

Terminologin kysymys 16.3.2021: Olisiko oikein määritelmässä sanoa, että työpaikalla järjestettävä koulutus on "opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle kuuluvaa ammatillista koulutusta tai työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvaa koulutusta"? Siis sen sijaan, että nyt yläkäsite on geneerisesti "koulutus (1)". Onko esim. korkeakouluilla työpaikalla järjestettävää koulutusta? (Mietin, miten saisimme tarkennetuksi eroa käsitteiden työpaikalla järjestettävä koulutus ja työharjoittelu välillä.)

22

työpaikalla järjestettävä ohjaus; työpaikkaohjaus

määritelmä

työpaikalla järjestettävän koulutuksen yhteydessä annettava ohjaus, joka pyrkii edesauttamaan oppijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista

huomautus

Määritelmän termillä ohjaus viitataan koulutuksen (1) yhteydessä tapahtuvaan, vuorovaikutukseen perustuvaan toimintaan, jossa oppijan lähtökohdat huomioon ottaen annetaan oppijalle ohjeita, neuvoja, palautetta ja tukea tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työpaikalla järjestettävän ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa osaamisen hankkimisessa ja valmistaa opiskelijaa näyttöön.

Työpaikalla järjestettävää ohjausta voivat antaa *työpaikkaohjaaja* ja oppilaitosohjaaja.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen työpaikalla järjestettävä koulutus -käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1720>

Käsitteen tunnus: c66

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1720)

23

työharjoittelu (1); korkeakouluharjoittelu; > ammattikorkeakouluharjoittelu

määritelmä

korkeakouluopintoihin sisältyvä, suhteellisen lyhytkestoinen (?) tavoitteellisen *oppimisen* jakso, jossa oppiminen tapahtuu työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Korkeakouluopintoihin liittyvä työharjoittelu on palkallista [AINAKIN YO:T; ENTÄ AMK:T?].

Työharjoittelusta tehdään sopimus korkeakoulun, työnantajaorganisaation ja opiskelijan välillä, ja harjoitteluun voi liittyä myös harjoittelijan ja työnantajaorganisaation välinen sopimus.

Toisen asteen koulutuksessa ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tätä käsitettä vastaa osittain käsite *työpaikalla järjestettävä koulutus / työssäoppiminen*. Kuitenkin käsitteissä työharjoittelu ja työpaikalla järjestettävä koulutus on eroja. [VAI ONKO? MITÄ NIISTÄ VOIDAAN SANOA?]

Käsitteen tunnus: c67

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_01 (c537)

Terminologi Mari Suhonen, Sanastokeskus, 13.12.2017: Teimme TE digissä pieniä muutoksia seuraaviin OKSAsta lainattuihin käsitteisiin: oppisopimus, työharjoittelu. Muutokset liittyvät työelämän näkökulmaan. Jos ja kun työt jatkuvat, olisi hyvä käsitellä näitä jotenkin yhdessä.

Terminologi Päivi Kouki, Sanastokeskus, 21.9.2020: Työllisyyspalvelujen sanastossa on määritelty oppisopimussuhde ja työharjoittelusuhde.

Terminologin kysymys jatkuvan oppimisen sanastotyöryhmälle 21.9.2020: Tämän käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAsta, mutta ne ovat kesken eikä niitä ole koskaan julkaistu. Miten tietoja tarvitaan muokata?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 16.10.2020: Tämänhetkinen määritelmä kuulostaa hyvin samalta kuin *työpaikalla järjestettävän koulutuksen* määritelmä. Mitä eroja on yhtäältä koulutussopimuskoulutuksella/oppisopimuskoulutuksella ja toisaalta tässä tarkoitettulla työharjoittelulla?

Sanastotyöryhmä 18.2.2021: Työpaikalla järjestettävä koulutus on leivottu mukaan toisen asteen tutkintojen perusteisiin, ja lisäksi niissä opiskelijalle on työpaikalta nimetty työpaikkaohjaaja, jonka kanssa opettaja on yhteistyössä; vrt. korkeakouluharjoittelu, jossa nimettyä ohjaajaa ei ole eikä opettaja puutu siihen mitä harjoittelussa tehdään/opitaan.

Sanastotyöryhmä 18.2.2021: tähän liittyy myös rahallinen tuki

Sanastotyöryhmä 18.2.2021 / Totti T.: tämän käsitteen kuvausta tarpeen pohtia vielä tarkemmin korkeakouluissa

Sanastotyöryhmä 4.3.2021: Itse asiassa kyllä myös korkeakouluharjoitteluissa on sopimus ja ohjaajasta on muodollisesti sovittu

Terminologin kysymys 16.3.2021: Onko yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen työharjoittelujen palkallisuudessa eroja?

Terminologin kysymys 16.3.2021: Määritelmää muokattu, jotta saataisiin hiukan eroa *työpaikalla järjestettävän koulutuksen* ja työharjoittelun/korkeakouluharjoittelun välille. Onko asiallisesti oikein sanoa, että työharjoittelu/korkeakouluharjoittelu on "suhteellisen lyhytkestoinen"? Hain tällä sitä, että työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa osaamisen hankkiminen tapahtuu "pääasiassa" työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä.

Terminologin kysymys 16.3.2021: Viime kokouksessa todettiin, että eroja työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja korkeakouluharjoittelun välillä on itse asiassa hankala löytää. Esimerkiksi kumpaankin liittyy ohjaaja ja kumpikin sisältyy tutkinnon perusteisiin tai vastaavaan. Eroavatko työpaikalla järjestettävä koulutus ja korkeakouluharjoittelu toisistaan siis oikeastaan vain

Terminologin kysymys 16.3.2021:

24

oppisopimus

määritelmä

ammattillisen koulutuksen opiskelijan ja työnantajan välinen kirjallinen määräaikainen sopimus, jonka perusteella järjestetään oppisopimuskoulutusta

huomautus

Oppisopimuksesta tulee ilmetä sopimuksen voimassaoloaika, sovellettava työaika ja opiskelijan palkkauksen perusteet. Oppisopimukseen tulee myös liittää henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma siltä osin kuin suunnitelma koskee oppisopimuskoulutusta.

Joskus näkee käytettävän termiä yrittäjän oppisopimus, mutta termi on virheellinen, sillä yrittäjälle ei solmita varsinaista oppisopimusta, vaan tehdään ainoastaan sopimus oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä. Ks. myös yrittäjän oppisopimuskoulutus.

Käsitteen tunnus: c69

Luokka: <ammattillinen koulutus>

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1430)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

25

koulutusopimus

määritelmä

koulutustoimijan ja työpaikan välinen kirjallinen määräaikainen sopimus opiskelijan osaamisen hankkimisesta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa koulutusopimukseen kuuluu, että opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ilman, että on työsuhteessa työpaikkaan.

Yliopistoissa koulutusopimuksia tehdään esimerkiksi lääkäreiden [erikoistumiskoulutuksen](#) suorittamiseksi kliinisessä ympäristössä. Yliopistojen sopimuksiin kuuluu, että opiskelija solmii työnantajaansa normaalin työsuhteen.

Ammatillisessa tutkintokoulutuksessa ja valmentavassa koulutuksessa koulutusopimus sovitaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti [tutkinnonosa-](#) tai koulutuksenosakohtaisesti. Koulutusopimukseen liitetään opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma siltä osin kuin se koskee koulutusopimukseen perustuvaa [koulutusta \(2\)](#). Henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta ilmenevät ne käytännön työtehtävät, joita tekemällä opiskelija voi saavuttaa tavoitteeksi asetetun osaamisen.

Koulutusopimus voidaan tehdä myös [valtionosuusrahoitetun työvoimakoulutuksen](#) aikana.

Vrt. [oppisopimus](#).

Käsitteen tunnus: c71

Luokka: <ammattillinen koulutus>, <korkeakoulut>

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1232)

<kieliversiointiin ammatillinen>

<ammattillinen ruotsi kesken>

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

TainaR, marraskuu 2020: Koulutusopimuksen osapuolena voi olla myös opiskelija/oppija.

Sanastotyöryhmä 18.2.2021: Kysymys OKM/OPH-edustajille: määritelmässä on mainittu "koulutustoimija", eli esim. kunta; onko se tosiaan oikea taso mainita määritelmässä?

Sanastotyöryhmä 18.2.2021: JTYPL:n mukainen sopimus on eri kuin koulutusopimus, edelliset ovat kolmikantaisia eli myös opiskelija allekirjoittaa.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 26.2.2021: Varmistus: onko JTYPL:n mukainen sopimus tosiaan eri käsite kuin koulutusopimus, jolloin kolmikantaisuudesta ei tarvita mainintaa koulutusopimuksen kohdalle?

26

koulutuskokeilu

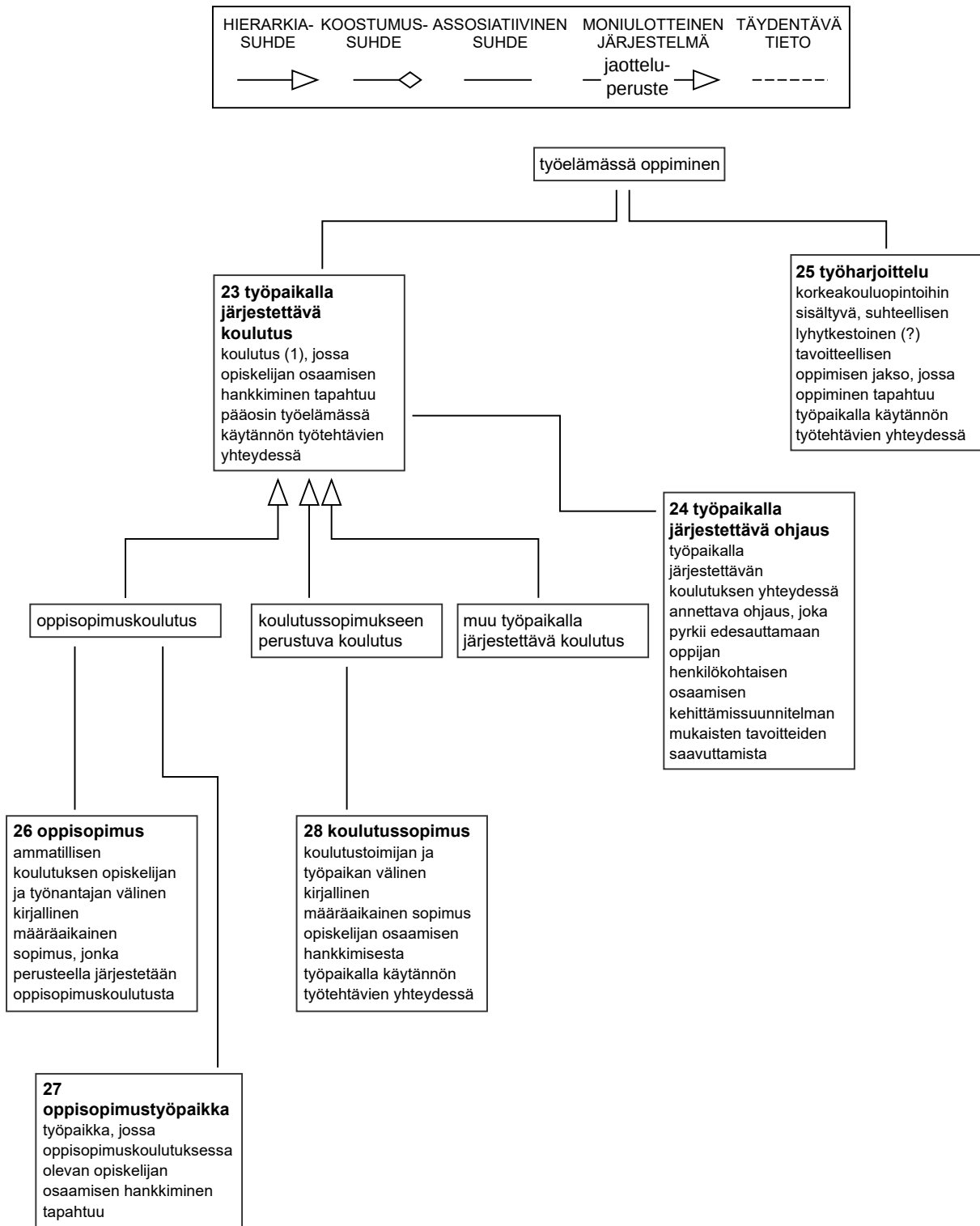
määritelmä

julkisten työllisyyspalvelujen henkilöasiakkaille tarkoitettu palvelu, jonka avulla selvitetään henkilön ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja osallistumalla lyhytaikaisesti *koulutukseen (2)* oppilaitoksessa

huomautus

Koulutuskokeilun tavoitteita ovat tutustuminen *koulutuksen (2)* sisältöön ja ammatin vaatimuksiin oman soveltuvuuden arvioimiseksi ja motivaation testaamiseksi sekä koulutukseen (2) hakeutumiseen liittyvän suunnitelman toteuttamiskelpoisuuden arviointi ja täsmentäminen.

Käsitteen tunnus: c72

Käsitekaavio 5. Työelämässä oppimisen muotoja.

Terminologin kysymys 26.2.2021: Onko kaavioluonnos järkevän näköinen kokonaisuus? Tarvitsisiko siihen lisätä jotain tai muuttaa siinä jotain? Tai tarvitaanko tällaista kaaviota?

KMP 3.3.2021: jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmän käsitteellistäminen edellyttää erityisesti näiden termien yhdessämuotoilua siten, että taustalla EI ole nykyinen koulutusjärjestelmä ja siihen kiinnittyvät prosessit ja termit, vaan jatkuvan oppimisen mahdollistamisen kaikki toimijat ja uudet ketterämmät tavat muodostaa itselle yksilöllisempi oppimispolku.

2 Opintojen rakenneyksiköitä

27

osaamiskokonaisuus (1)

määritelmä

tutkinto, *koulutuksen* (2) oppimäärä tai niihin rinnastettava laaja opintojen kokonaisuus

huomautus

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia (93/2017) sovelletaan tutkintoihin, oppimääriin ja niihin rinnastettaviin laajoihin osaamiskokonaisuuksiin, joista säädetään seuraavissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa: 1) perusopetuslaki (628/1998); 2) lukiolaki (714/2018); 3) ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017); 4) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laki (1215/2020); 5) ammattikorkeakoululaki (932/2014); 6) yliopistolaki (558/2009); 7) Maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008); 8) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annettu laki (1316/2006); 9) Poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013); ja 10) Pelastusopistosta annettu laki (607/2006).

Laissa 93/2017 tarkoitetut tutkinnot, oppimäärät ja muut laajat osaamiskokonaisuudet jaotellaan niiden edellyttämän *osaamisen* perusteella kahdeksaan vaativuustasoon (tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys).

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen on sijoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ja muiden hallinnonalojen lainsäädännössä määritellyt tutkinnot ja oppimäärät. Tutkintojen ja oppimäärien lisäksi viitekehykseen on sijoitettu myös erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin koulutukset sekä muutamia muita tutkintojärjestelmän ulkopuolella olevia laajoja osaamiskokonaisuuksia eri hallinnonaloilta. Viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla niin sanottujen säänneltyjen ammattien kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena olevia opintokokonaisuuksia tai sellaisia vakiintuneita, yleisesti tunnettuja ja laajasti suoritettuja osaamiskokonaisuuksia, joiden kautta täydennetään, päivitetään tai laajennetaan aiemmin suoritettua tutkintoa tai muuta osaamista tai jotka valmistavat tutkintoon johtavaan koulutukseen tai työelämään.

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla tutkintoihin rinnastettavia tai muutoin laajoja osaamiskokonaisuuksia siten, että niiden vähimmäislaajuus on lähtökohtaisesti 30 osaamispistettä tai osaamispistettä. Muiden kriteerien täytyessä ja perustellusta syystä myös vähintään 20 osaamispisteen/opintopisteen laajuisia kokonaisuuksia voidaan esittää sijoitettavaksi viitekehykseen.

Käsitteen tunnus: c76

Käsittekaavio: [Opintojen rakenneyksiköitä](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Vrt. micro credentials (). Tälle käsitteelle tulee EU-määritelmä (Jonnalta).

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Mistä tietoa määritelmän pohjaksi?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: myös amk:ien käsite

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: eurooppalainen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys 2017

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/tutkintojen-ja-muiden-osaamiskokonaisuuksien-viitekehys-laajenee>

Terminologin kysymys 16.3.2021: Terminologi laatinut määritelmäluonnoksen; kommentoitteko? Pitäisikö määritelmään lisätä -- "josta säädetään tietyissä laeissa ja asetuksissa"? Vai kattaako osaamiskokonaisuus-käsite muutakin kuin säädöksissä olevat opintojen kokonaisuudet, mutta lakia 93/2017 sovelletaan vain lakisääteisiin osaamiskokonaisuuksiin?

28

<amatillinen koulutus>

tutkinnon osa

määritelmä

työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalle rakentuva arvioitava osaamisen kokonaisuus, jollaisista ammatillinen tutkinto muodostuu

huomautus

Sanaliittoa "tutkinnon osa" käytetään eri koulutussektoreilla, mutta ammatillisessa koulutuksessa termi esiintyy tutkinnon perusteissa ja kyseessä on yo. tavalla määriteltävissä oleva käsite.

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osia ovat ammatillinen tutkinnon osa ja yhteinen tutkinnon osa. Ammatilliset tutkinnon osat puolestaan jakautuvat pakollisiin tutkinnon osiin ja valinnaisiin tutkinnon osiin.

Ammatillisessa koulutuksessa kukin tutkinnon osa suoritetaan siten, että opiskelija osoittaa osaamisen (ks. osaamisen osoittaminen) *näytössä* tai siten, että opiskelijan osaaminen tunnustetaan (ks. *osaamisen tunnustaminen*) lainsäädännössä tarkemmin määritellyllä tavalla.

Korkeakouluissa (1) ammatillisen koulutuksen tutkinnon osa -käsitettä vastaa usein käsite *opintokokonaisuus* (2). Tietojärjestelmissä sekä ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia että korkeakoulujen opintokokonaisuuksia pidetään yhdentyypisinä *koulutuksina* (2). Ammatillisesta koulutuksesta poiketen korkeakouluja (1) koskevat säännökset eivät kuitenkaan määrittele käsitettä tutkinnon osa. Korkeakouluissa tutkinnon osalla voidaan siis tarkoittaa periaatteessa mitä tahansa tutkintoa itseään pienempää osaa, eli käytännössä opintokokonaisuutta tai myös yksittäistä opintojaksoa.

Ks. arviointi (1).

Vrt. käsite valmentavan koulutuksen osa.

Käsitteen tunnus: c74

Luokka: <amatillinen koulutus>

Käsittekaavio: [Opintojen rakenneyksiköitä](#)

<kieliversiointiin ammatillinen>

<amatillinen ruotsi kesken> <amatillinen englanti kesken>

Terminologin kysymys ammatillisen englannin kielityöryhmälle 8.1.2020: OKSAssa on "tutkinnon osan" alakäsitteiden ("amatillinen tutkinnon osa", "yhteinen tutkinnon osa") englannin vastineissa on käytetty sanaa "unit". Tulisiko myös tutkinnon osa -yläkäsitteen kohdalla käyttää pelkästään tuota unit-termimuotoa? OKSAssa on tutkinnon osan kohdalla ollut synonyymeina myös "module" ja "subunit". Poistetaanko nämä, vai merkitään epäsuositettaviksi tms.? Viittaavatko module ja subunit samaan vai eri käsitteeseen kuin unit; onko esim. subunit "tutkinnon osan osa"?

Merjan kysymys ammatillisen koulutuksen englannin työryhmälle 2.3.2020: pitää mielestäni lisätä sana preparatory. Ei toimi lain käännöksessä ilman sitä. ks esim. 50 § VET-laissa, ehdotus: Valmentavan koulutuksen osa on suoritettu... A unit of preparatory education and training is considered completed...

Terminologin kysymys 6.3.2020: Tulisiko siis ehdottaa OKSA-jaokselle, että lisättäisiin sanastoon käsite ?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Pitäisikö olla yhteinen yläkäsite tämän luvun käsitteille?

29

<korkeakoulut>

opintokokonaisuus (2)

määritelmä

korkeakoulututkintoon kuuluvien opintojen osa, joka muodostuu kahdesta tai useammasta yhtä tai useampaa aihepiiriä tai ongelma-aluetta käsittelevästä opintojaksosta

huomautus

Yliopistoissa opintokokonaisuuksia (2) ovat esimerkiksi tietyn alan tai monitieteiset perusopinnot, aineopinnot ja syventävät opinnot.

Ammatillisessa koulutuksessa puhutaan opintokokonaisuuksien (2) sijaan *tutkinnon osista*.

Tietojärjestelmissä sekä korkeakoulujen opintokokonaisuuksia (2) että tutkinnon osia pidetään yhdyntyyppisinä *koulutuksina (2)*.

Laaja opintokokonaisuus (2) voi sisältää osinaan myös toisia opintokokonaisuuksia (2).

Vrt. lukiokoulutuksen käsite opintokokonaisuus (1).

Käsitteen tunnus: c75

Luokka: <korkeakoulut>

Käsittekaavio: [Opintojen rakenneyksiköitä](#)

Lähde: OKSA_02 (c263)

<kieliversiointiin korkeakoulut>

Terminologin kysymys 21.9.2020: On sovittu, että sanastoon tarvitaan käsite opintokokonaisuus. OKSAssa on määritelty kaksi samannimistä käsitettä, opintokokonaisuus (1) ja opintokokonaisuus (2). Kumpaa näistä käsitteistä (vai vielä jotain kolmatta) tässä työssä tarkoitetaan?

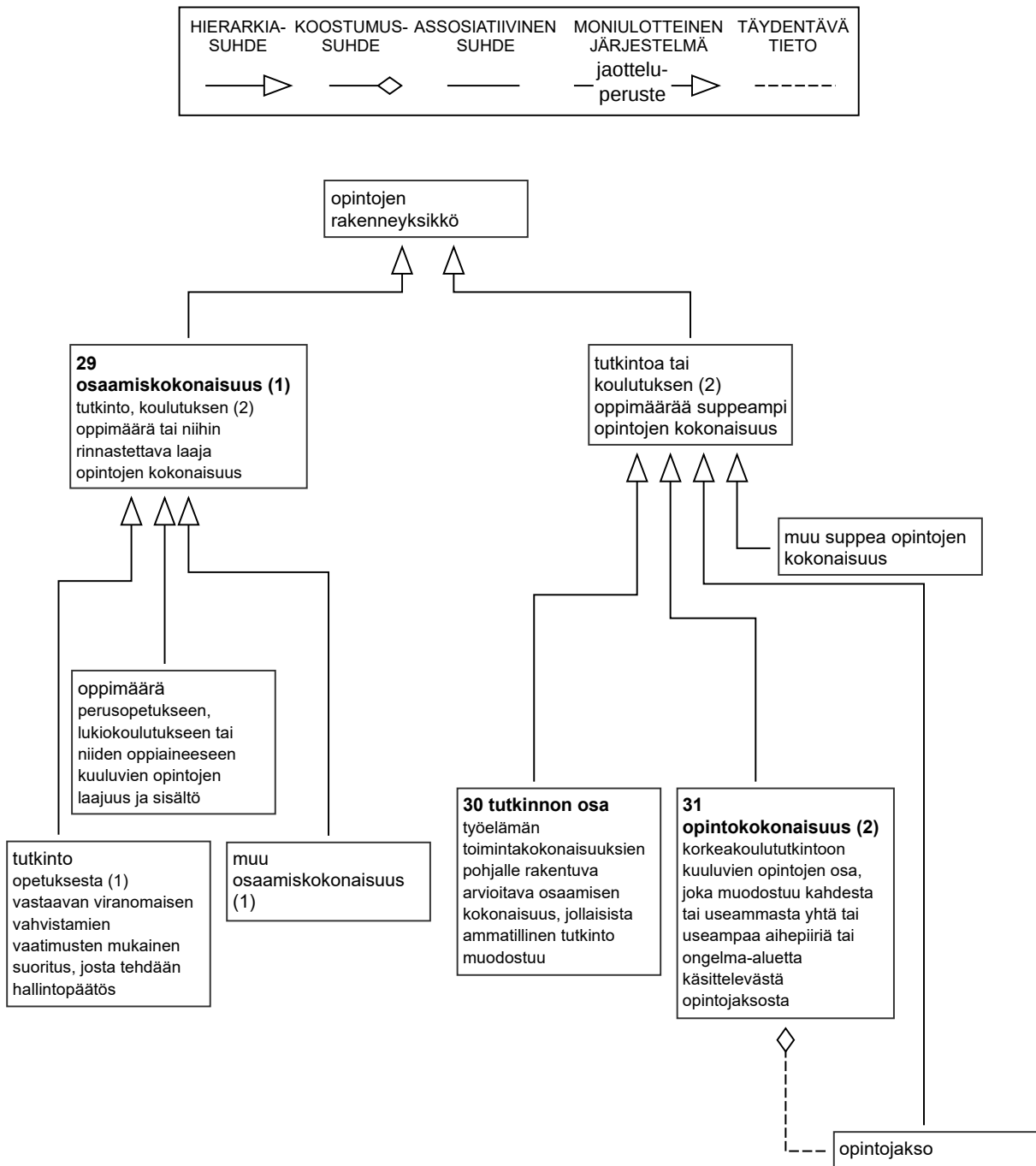
Sanastotyöryhmä 29.9.2020: työllistymissuunnitelmassa onko opintokokonaisuus-käsite? opintojen laajuus -merkityksessä?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Opintohallinnon tietojärjestelmien modifiointi -sanastossa kuvattu tietojärjestelmien kannalta

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: kysymys: onko valmentavien, orientoivien ym. koulutusten sisällä vastaavia rakenneosia?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Marjut: voiko opintokokonaisuus muodostua koulutusrajat ylittäen?

Terminologin kysymys 26.2.2021: Tulisiko opintokokonaisuus-termin AMK-puolella käytettäväksi synonyymiksi merkitä osaamiskokonaisuus (2)?

Käsitekaavio 6. Opintojen rakenneyksiköitä.

KMP 3.3.2021: Työn alkaessa emme käyneet keskustelua työn tavoitteista kovin tarkasti. Jos tarkoituksena on tietojärjestelmätasolla kuvata keskeisimpiä tarvittavia termejä, niin nämä käsitteet ovat keskeisiä ja tarpeellisia, kun yksilöllistä oppimispolkua voi rakentaa itselleen erilaisista "opintojen kokonaisuuksista" koulutusasteesta riippumatta. On hyvä alku työlle, joka tärkeä.

Sanastotyöryhmä 4.3.2021: Minne kaaviossa menee ajokortin suorittaminen? Entä työvoimakoulutuksen suorittaminen?

Terminologin kysymys 19.3.2021: Miltä muokattu käsitekaavioluonnos näyttää, kuvaako se sitä kokonaisuutta joka sanastossamme on keskeistä kuvata? Mitä käsitteitä mahdollisesti puuttuu? Onko jotain liikaa (esim. käsitteitä jotka voidaan jättää pelkästään OKSAssa määriteltäviksi)?

Terminologin kysymys 19.3.2021: Entä käsitekaavion otsikko - ja koko luvun otsikko, olisiko niihin muokausehdotuksia?

3 Tutkinnon suorittaminen tai osaamisen osoittaminen

30

<ammatillinen koulutus>

näyttö

määritelmä

toiminta, jossa opiskelija osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisen tutkinnon perusteissa määritellyn keskeisen ammattitaidon ja osaamisen

huomautus

Ammatilliset tutkinnot (ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto) suoritetaan näytön avulla.

Näyttö on yhdenlaista osaamisen osoittamista.

Näyttö korvaa ammatillisen koulutuksen aikaisemmat käsitteet ammattiosaamisen näyttö ja tutkintotilaisuus.

Ks. myös osaamisen arviointi.

Käsitteen tunnus: c77

Luokka: <ammatillinen koulutus>

Lähde: OKSA_02 (c1318)

<kieliversiointiin ammatillinen>

<ammatillinen ruotsi kesken> <ammatillinen englanti kesken>

Sanastotyöryhmä 4.9.2020:

näyttö, näyttökoe

- "näyttökoe" ammatillisessa vanhentunut, mutta käytössä kk:issa

- <https://coursepages.uta.fi/tiep3/paasivu/syksy-2019/nayttokoe/>

- <https://www.jyu.fi/edupsy/fi/laitokset/kat/opiskelu/metodi/nayttokoe>

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

4 Opetus, ohjaus ja valmennus

31

opetus

määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jonka tavoitteena on oppiminen

huomautus

Opetuksella ja kasvatuksella on osin yhteneväisiä tavoitteita.

Englannin käsite education on laajempi kuin suomen opetus, niin että termillä education viitataan opetuksen lisäksi muun muassa kasvatukseen, koulutukseen (1) ja sivistykseen.

Käsitteen tunnus: c149

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

Terminologin kommentti sanastotyöryhmälle 4.12.2020: Tämä käsite on lainattu sanastoon OKSAsta, tarvitaanko mukaan kokonaisuuteen?

Sanastotyöryhmä 15.12.2020: Voisiko opetuksen nähdä palveluna? Pohdintaa ja keskustelua täytyy jatkaa. Jos opetus olisi palvelu, niin olisiko tarve, joka palvelulla tyydytetään, oppiminen? --

Terminologin kommentti 12.2.2021: Opetus kannattanee määritellä palveluna vain siinä tapauksessa, että tultaisiin siihen tulokseen, että myös ohjaus ja valmennus määritellään palveluina.

KMP 3.3.2021: julkisen hallinnon yhteisessä sanastossa palvelutoiminta

<https://sanastot.suomi.fi/concepts/9458edd5-d15f-4b9c-b981-2178c282e0eb/concept/f8614120-26c8-3c15-a907-0839ee2a97ed>

32

ohjaus (1)

määritelmä

toiminta, jossa kohdetta autetaan määrittämään opintoihin, työelämään tai elämäntilanteeseen liittyviä tavoitteitaan tai saavuttamaan niitä

huomautus

Määritelmässä käytetty sana kohde voi viitata henkilöön, ryhmään tai esimerkiksi organisaatioon.

Ohjaus on luonteeltaan neuvottelua, ja lopulliset päätökset tekee ohjattava itse tai alaikäisten kohdalla huoltaja.

Esim. ammatinvalinnanohjaukseen voi sisältyä testejä, joiden tuloksista ohjattava saa palautetta. Tavoitteet voivat olla ohjattavan omia tai ulkoapäin annettuja (esim. koulutuksessa opetussuunnitelman perusteissa).

Esimerkkejä ohjauksesta ovat oppilaanohjaus, opinto-ohjaus sekä [ammatinvalinta- ja uraohjaus](#).

Ohjausta voi tapahtua elämän eri vaiheissa, vrt. [elinikäinen ohjaus](#).

Ero käsitteiden ohjaus ja valmennus voidaan tiivistää siten, että ohjaus (1) vastaa kysymykseen "mitä" ja [valmennus](#) kysymykseen "miten". Ohjauksessa (1) on siis aina mukana tavoitteen määrittäminen, täsmentäminen tai valitseminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Käsitteen tunnus: c84

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

33

<varhaiskasvatus, opetus ja koulutus>

ohjaus (2); opintojen ohjaus <lukiokoulutus>

määritelmä

varhaiskasvatuksen ja *koulutuksen (1)* yhteydessä tapahtuva, vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jossa oppijan lähtökohdat huomioon ottaen annetaan oppijalle ohjeita, neuvoja, palautetta ja tukea tavoitteiden saavuttamiseksi

huomautus

Ohjausta voidaan antaa eri *oppimisympäristöissä*. Ohjaus voi olla toteutettu ajasta ja paikasta riippumatta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan lasten tulee saada *oppimiseensa* henkilöstön ohjausta ja tukea.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata tukea tarvitsevaa oppilasta koulunkäynnissä ja eri oppiaineiden opiskelussa.

Perusopetuksessa ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Ohjauksen tavoitteena on, että tukea tarvitsevan oppilaan itseluottamus, itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat.

Lukiokoulutuksessa käytetään termiä opintojen ohjaus. Sillä tarkoitetaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalle opiskelijalle opinto-ohjauksen lisäksi annettavaa henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan opiskelijalla on oikeus saada *opetusta (1)* ja ohjausta.

Vrt. oppilaanohjaus, opinto-ohjaus.

Käsitteen tunnus: c83

Luokka: <varhaiskasvatus>, <perusopetus>, <ammattillinen koulutus>, <lukiokoulutus>, <korkeakoulutus>

Lähde: OKSA_02 (c1637)

<kieliversiointiin ammatillinen>

<ammattillinen ruotsi kesken> <ammattillinen englanti kesken>

<kieliversiointiin perusopetus>

<perusopetus ruotsi kesken> <perusopetus englanti kesken>

<kieliversiointiin varhaiskasvatus>

<varhaiskasvatus ruotsi kesken> <varhaiskasvatus englanti kesken>

<kieliversiointiin lukiokoulutus>

<lukiokoulutus ruotsi kesken> <lukiokoulutus englanti kesken>

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Tarvitaanko tätä käsitettä Jatkuvan oppimisen sanastossa?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 16.10.2020: Jos tämä käsite jätetään pois, *työpaikalla järjestettävän ohjauksen* huomautukseen täytyy sisällyttää tämän käsitteen määritelmä. -> Riina

4.12.2020: sisällytetty

34

<työelämä- ja elinkeinopalvelut>

valmennus

määritelmä

toiminta, jossa kohdetta autetaan saavuttamaan tavoitteensa ja lisäämään osaamistaan opintoihin tai työllistymiseen liittyvässä aiheessa ohjaamalla kohteen toimintaa käytännössä

huomautus

Määritelmässä käytetty sana kohde voi viitata asiakkaana olevaan henkilöön, yhteisöön tai esimerkiksi organisaatioon.

Valmennusta annetaan esimerkiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) mainittuina palvelutuotteina. Työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamissa valmennuksissa henkilöasiakas voi hakea ohjatusti työtä (työnhakuvalmennus), suunnitella omaa työuraansa (uravalmennus) tai kehittää valmiuksiaan toimia työelämässä (työhönvalmennus).

Ero käsitteiden ohjaus (1) ja valmennus voidaan tiivistää siten, että *ohjaus (1)* vastaa kysymykseen "mitä" ja valmennus kysymykseen "miten". Ohjauksessa (1) on siis aina mukana tavoitteen määrittäminen, täsmentäminen tai valitseminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Käsitteen tunnus: c108

Käsitteekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

35

elinikäinen ohjaus

määritelmä

toimintojen kokonaisuus, jossa kansalaisille tarjotaan tietoa, neuvontaa ja *ohjausta* (1), joilla autetaan kansalaisia eri elämänvaiheissa tunnistamaan kykynsä, osaamisensa ja kiinnostuksensa sekä tekemään opintoja, työelämää ja elämäntilannettaan koskevia suunnitelmia ja päätöksiä

huomautus

Elinikäinen ohjaus on Euroopan unionissa käyttöönotettu, *elinikäinen oppiminen* -käsitteeseen liittyvä käsite, jolla halutaan korostaa sitä, että ohjauspalveluja tulee olla saatavilla kaikissa elämän vaiheissa.

Cedefopin (Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus) mukaan elinikäistä ohjausta tapahtuu muun muassa koulutuksen (1) yhteydessä, erilaisissa siirtymävaiheissa ja myös työelämässä (esim. mentorointi). Elinikäistä ohjausta antavat sekä julkisen sektorin toimijat että yksityiset toimijat.

Opintoihin liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi perusopetuksen oppilaanohjaus ja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaus.

Työelämään liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi valtion TE-toimistojen ja kuntien työllisyyspalvelut sekä henkilöstöpalveluyritysten tarjoamat ohjauspalvelut..

Elämäntilanteeseen liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi alle 30-vuotiaille suunnatut, koulutus-, harrastus- ja työllistymisasioihin liittyvät Ohjaamo-palvelut. Muita esimerkkejä elämäntilanteeseen liittyvistä elinikäisen ohjauksen toiminnoista ovat nk. monialaiset palvelut, Kelan etuusneuvontapalvelut sekä sosiaaliturvaan ja eläkkeisiin liittyvät palvelut.

Käsitteen tunnus: c87

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

LLGP_glossary: Lifelong guidance = A range of activities that enables citizens of any age and at any point in their lives to identify their capacities, competences and interests, to make educational, training and occupational decisions and to manage their individual life paths in learning, work and other settings in which these capacities and competences are learned and/or used.

KMP 3.3.2021: tarvitaanko tätä termiä ohjaus-termin lisäksi? Oma näkemys, että ei. Ratkaistava siis, kumpi jää ja miten määritellään

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: Pohdittiin, että voitaisiin siirtää elinikäinen ohjaus vain ohjaus (1) -käsitteen huomautuksessa mainittavaksi käsitteeksi. Todettiin kuitenkin, että on eri näkemyksiä siitä, onko elinikäinen ohjaus yksi ohjauksen (1) alalaji vai onko ohjaus (1) yksi tapa toteuttaa elinikäistä ohjausta. Koetetaan sitä, että määritellään elinikäinen ohjaus erillään ohjaus (1) -käsitteestä.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Miten määritelmää ja huomautuksia muokattava? Onko määritelmässä olennaista näkyä "tieto, neuvonta ja ohjaus"? Esim. Cedefopin määritelmässä "toimet, jotka auttavat kansalaisia eri elämänvaiheissa tunnistamaan kykynsä, osaamisensa ja kiinnostuksensa, tekemään tarkoituksenmukaisia koulutuksellisia ja työuraan liittyviä päätöksiä ja hallitsemaan yksilöllisiä polkujaan opiskelussa, työssä ja muussa toiminnassa" on menty yleisemmälle tasolle, eli puhutaan vain "toimista".

36

ammatinvalinta- ja uraohjaus

määritelmä

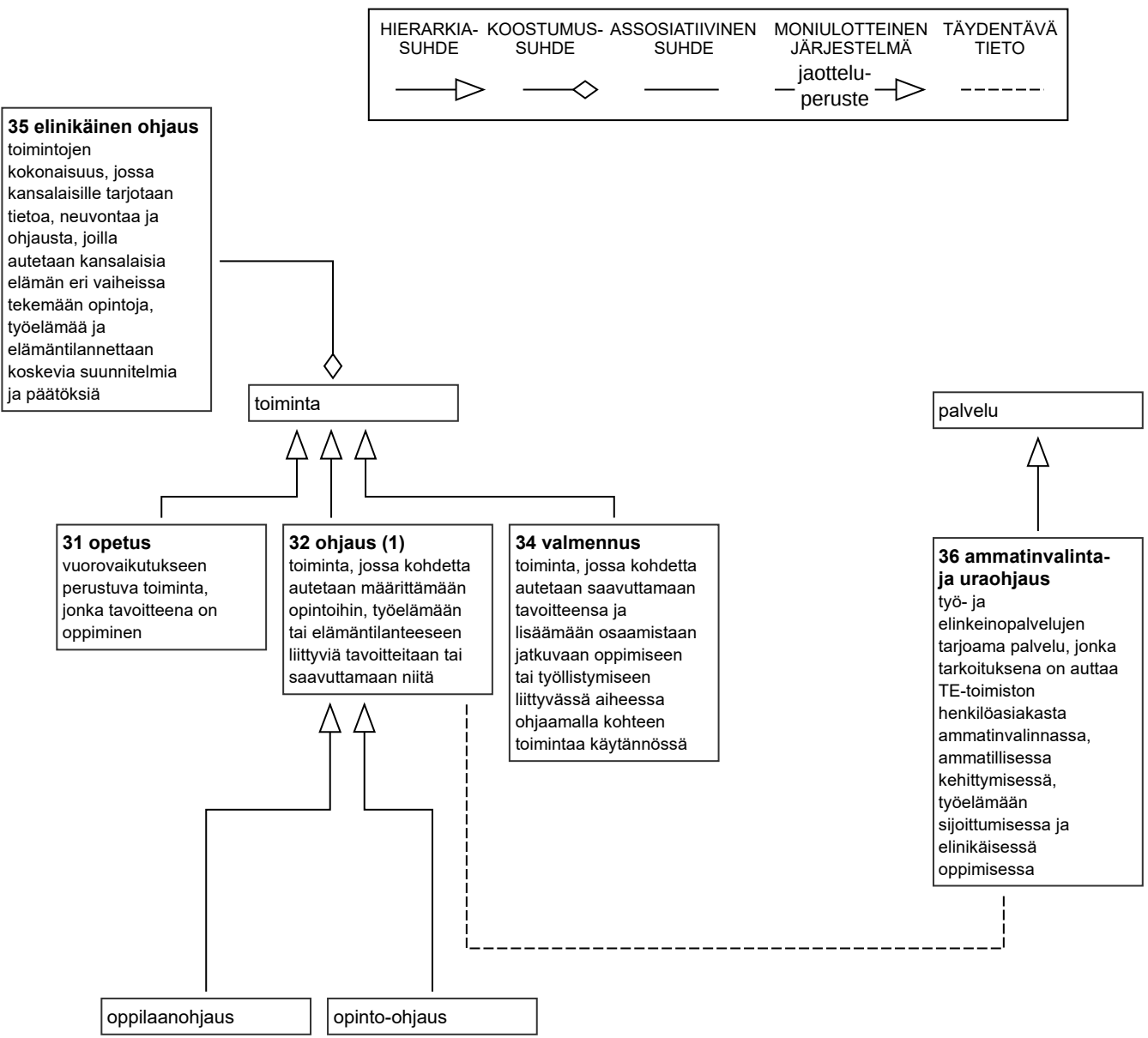
työ- ja elinkeinopalvelujen tarjoamien palvelujen kokonaisuus, jonka tarkoituksena on auttaa TE-toimiston henkilöasiakasta ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa

huomautus

Ammatinvalinta- ja uraohjauksen tavoitteena on auttaa asiakasta tunnistamaan edellytyksiään ja ammatillisia tavoitteitaan, arvioimaan niitä suhteessa työelämään ja koulutusmahdollisuuksiin sekä tekemään tämän perusteella työuraansa liittyviä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Käsitteen tunnus: c152

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

Käsittekaavio 7. Opetus, ohjaus ja valmennus.

Terminologin kysymys sanastoryhmälle 7.12.2020: Nähdäänkö oppiaanohjaus, opinto-ohjaus ja ammatinvalinta- ja uraohjaus toimintana (= ohjaus-toiminnan alakäsitteinä) vai palveluina? Vai jottkut noista toimintana ja jottkut palveluina?

KMP, joulukuu 2020: eivätkös nämä ole käsittepiireiltään kaikki palveluja, kuten myös koulutus? Koulutus pedagoginen palvelu ja muut muita asiakkaan elämäntilanteessa (oppija, työnhakija, työssä jne.) häntä jatkuvassa oppimisessaan tukevia palveluja?

5 Henkilön rooleja jatkuvassa oppimisessa

37

oppija

määritelmä

henkilö, joka osallistuu varhaiskasvatukseen tai *koulutukseen (1)* tai on eri tavoin hakeutumassa tai hakeutunut siihen elämän eri vaiheissa

huomautus

Käsite oppija on yläkäsite mm. käsitteille varhaiskasvatukseen osallistuva lapsi, oppilas, opiskelija ja hakija.

Ruotsin inlärare on yläkäsite mm. käsitteille varhaiskasvatukseen osallistuva lapsi (ruots. barn inom småbarnspedagogik), oppilas (ruots. elev) ja opiskelija (ruots. student). Mikäli oppija-termillä viitataan koulutukseen hakeutuvaan tai hakevaan henkilöön, ruotsin vastineena käytetään termiä sökande (3).

Ks. myös hakeutuminen, esiopetukseen ilmoittautuminen, kouluun ilmoittautuminen, haku painotettuun opetukseen, koulutukseen hakeminen.

Käsitteen tunnus: c80

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c221)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

38

opettaja

määritelmä

henkilö, jonka tehtävänä on opettaminen

huomautus

Eri koulutusasteilla opettajille asetetaan erilaisia kelpoisuusvaatimuksia (vrt. *kelpoisuus*).

Julkisessa koulutusjärjestelmässä opettajat toimivat virkavastuulla.

Käsitteen tunnus: c78

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

39

kouluttaja

määritelmä

opettaja, joka opettaa lyhyissä, muun kun julkisen hallinnon järjestämissä (???) koulutuksissa (2)

huomautus

Käsitteen tunnus: c79

Terminologin kysymys 26.2.2021: Miten sanastossamme ajatellaan käsitteiden opettaja ja kouluttaja välinen suhde? Onko kouluttaja aina yhdentyypinen opettaja ("henkilö jonka tehtävänä on opettaminen")?

40

ohjaaja

määritelmä

henkilö, jonka tehtävänä on antaa *ohjausta (1)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c82

Terminologin kysymys 26.2.2021: Mistä näkökulmasta määritellään? Mistä tietoa määritelmän pohjaksi?

41

työpaikkaohjaaja; vastuullinen työpaikkaohjaaja <ammattillisesta koulutuksesta annetussa laissa 531/2017>

ei: työpaikkakouluttaja (vanhentunut)

määritelmä

koulutussopimuksessa tai oppisopimuksessa sovittu, koulutustyöpaikkaa edustava henkilö, jonka vastuulla on antaa opiskelijalle *työpaikalla järjestettävää ohjausta*

huomautus

Työpaikkaohjaaja nimetään opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa, ja tieto työpaikkaohjaajasta kirjataan koulutussopimukseen tai oppisopimukseen.

Työpaikkaohjaajan tulee olla ammattitaidoltaan, koulutukseltaan tai työkokemukseltaan pätevä, eli hänellä tulee olla nk. ohjausosaamista. Myös muut työpaikan henkilöt voivat ohjata opiskelijaa osaamisen hankkimisessa, mutta tehtävään nimetyllä nk. vastuullisella työpaikkaohjaajalla on sovittuja vastuutehtäviä.

Työpaikkaohjaajan tehtävänä voi olla esimerkiksi huolehtia opiskelijan perehdytyksestä, osallistua koulutussopimuksen tai oppisopimuksen ja näytön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin, ohjata opiskelijaa tavoitteellisesti henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaan sekä antaa palautetta opiskelijan osaamisen kehittymisestä.

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat *työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa* toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsitte kuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

Käsitteen tunnus: c81

Lähde: Tyop_jarj_koul_san_2019 (pdt26)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

6 Oppiminen

Tästä sanastoluvusta on jätetty pois käsitteet formaali oppiminen, non-formaali oppiminen ja informaali oppiminen. Ne tullaan määrittelemään myöhemmin opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta laadittavassa Opetus- ja koulutussanastossa (OKSA) (?).

42

oppiminen

määritelmä

prosessi, jossa yksilö omaksuu uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä

huomautus

Erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa painottuu oppimaan oppiminen, joka voidaan määritellä prosessiksi, joka edistää yksilön kykyä omaksua uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä.

Käsitteen tunnus: c88

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c118)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

43

elinikäinen oppiminen

määritelmä

oppiminen, joka jatkuu ihmisen koko eliniän

huomautus

Elinikäisen oppimisen käsitteellä halutaan korostaa, että oppimista tapahtuu myös muulloin kuin esimerkiksi perusopetuksen aikana tai henkilön ensimmäiseen tutkintoon tähtäävässä *koulutuksessa* (1). Elinikäinen oppiminen alkaa jo ennen oppivelvollisuutta ja jatkuu termin mukaisesti elämänkaaren loppuun saakka.

Elinikäistä oppimista tapahtuu paitsi erilaisissa *koulutuksissa* (2), myös kaikissa arjen ja työn tilanteissa.

Käsitteen tunnus: c89

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c753)

Terminologin kommentti 21.9.2020: Käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAn 1. laitoksesta.

Totti Tuhkanen, TY, 8/2020: Vrt. <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/elinikaisen-oppimisen-politiikassa-maaritellaan-kasitys-vaadittavasta>

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: elinikäinen oppiminen: kansallisessa kielenkäytössä siirretty jatkuvaan oppimiseen, mutta EU-kielenkäytössä elinikäinen oppiminen edelleen voimissaan

Terminologin kysymys jatkuvan oppimisen sanastotyöryhmälle 21.9.2020: Pidetäänkö tämä käsite tässä sanastossa, vai riittääkö että on OKSAssa? Jos pidetään, miten tietoja muokattava?

44

jatkuva oppiminen

määritelmä

oppiminen, jossa yksilö omaksuu tietoja ja taitoja, jotka ovat hyödyllisiä tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa olosuhteissa

huomautus

Jatkuvaa oppimista voi tapahtua esimerkiksi jatkuvan opiskelun kautta. Jatkuvalla opiskelulla tarkoitetaan opiskelua, jonka tarkoituksena on hankkia tietoja ja taitoja, joita tarvitaan tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa olosuhteissa.

Jatkuva oppiminen -käsite on lähes synonyyminen käsitteen **elinikäinen oppiminen** kanssa. Käsite ja termi jatkuva oppiminen on otettu käyttöön muutoksenhallinnan tueksi.

Käsitteen tunnus: c90

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_01 (c1639)

OKSA-jaos 30.8.2019: Onko yläkäsite **oppiminen** (prosessi, jossa yksilö omaksuu uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä) vai (toiminta, jossa henkilö käyttää aikaa ja tietoista huomiota uusien tietojen tai taitojen omaksumiseen tai osaamisen kartuttamiseen)?

OKSA-jaos 30.8.2019: elinikäinen oppiminen vs. jatkuva oppiminen, eroja:

- subjektin aktiivisuus
- yksilön kyky hankkia osaamista
- työelämässä tarvittava osaaminen vs. (myös) yleissivistävyys?

OKM:n määritelmä (verkkosivuilta): Jatkuvalla oppimisella tarkoitetaan osaamisen kehittämistä ja uudistamista elämän ja työuran eri vaiheissa. Sillä vastataan mm. uudelleen- ja täydennyskoulutustarpeisiin, joita teknologian kehitys ja työn murros tuo.

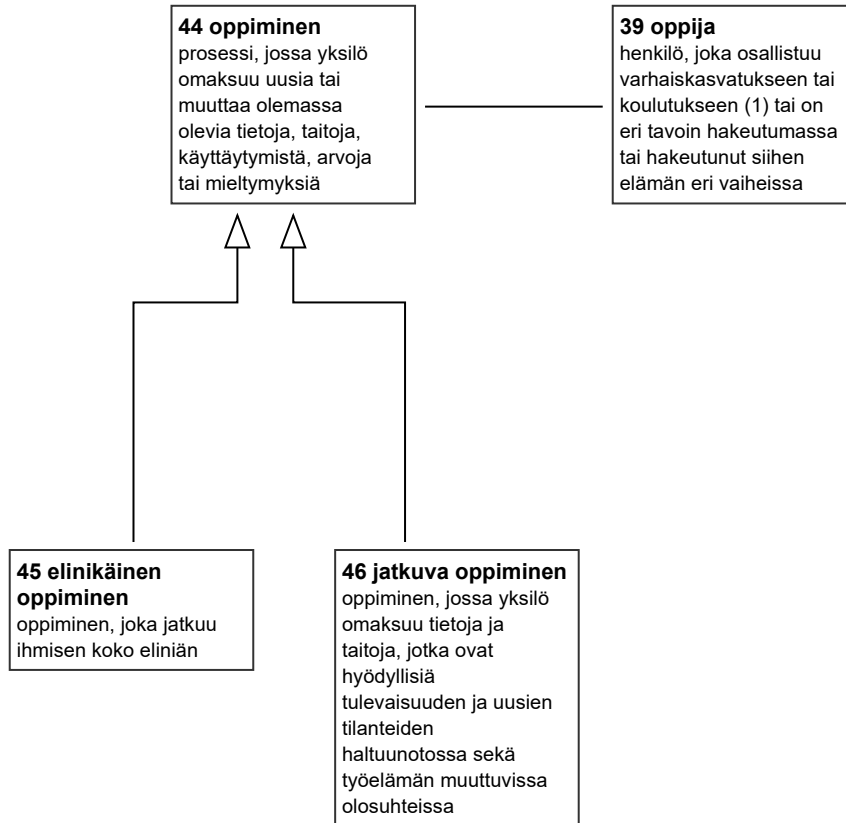
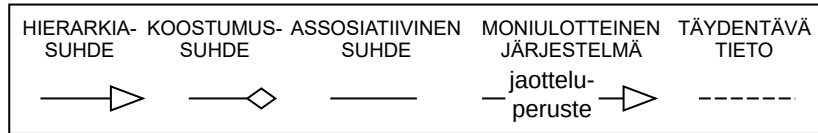
Sitra: <https://media.sitra.fi/2019/05/27150539/jatkuvan-oppimisen-rakenteita-maailmalla.pdf>

Seija Rasku 9.9.2019: Alla on tämänhetkisen luonnosversion määritelmää [EU-kontekstista]. Mitään lopullista ja hyväksyttyä ei vielä ole: "*Continuous learning complements and updates the concept of life-long learning by emphasizing continuity, permeability, accumulation, multiple and seamless transitions in education and training as with an aim to ensure continuous learning paths throughout the lifespan. Concept of continuous learning urges more proactive roles from individual learners, society and employers, with an aim to empower, guide and motivate people to reach their potentials both in employment and as citizens throughout their lives. Systemic and strategic policymaking is required to ensure that education and training systems are open, future-oriented and consistent with the aims of continuous learning. Continuous learning approaches should cover all levels and forms of education from early childhood to post-retirement age, support individual choices, skills anticipation, aim to empower and generate motivation to learn. Coordination with other relevant policy sectors is imperative for successful continuous learning systems.*"

Kirsi-Marja Putkonen 12.9.2019: Jos elinikäinen oppiminen on yksilön prosessi, niin millä vastaavalla käsitteellä kuvataan yksilöiden muodostamien yhteisöjen oppimista? Oppivasta organisaatiosta puhuttiin viime vuosikymmeninä, ennen globaalia käsitystä yhteisestä maapallosta. Kun "noustaan tarpeeksi ylös" ja havainnoidaan koululuokkia, työyhteisöjä, kuntia ja kaupunkeja, valtioneuvostoa, Suomea ja maapalloa niin voisiko yhteisöjen oppimista kuvata käsitteellä jatkuva oppiminen? Se olisi siis oppivien yksilöiden yhdessä yhteisön tasolla tuottamaa. Ja kun tähän yhtälöön lisätään vielä tekoäly, niin saadaan kuvattua jotain sellaista, jota ei ole vielä määriteltä. Ja tarpeeksi kokonaisvaltaisesti.

Terminologin kysymys 12.9.2019: Onko tarpeen muokata tämän käsitteen tietoja, jotta saadaan tehtyä riittävä ero käsitteeseen elinikäinen oppiminen (jos ero on tarpeen tehdä)?

Totti Tuhkanen 4.9.2020: Jatkuvan ja elinikäisen oppimisen laajahko käsitteanalyysi (väitös) <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/elinikaaisen-oppimisen-politiikassa-maaritellaan-kasitys-vaadittavasta>

Käsittekaavio 8. Oppiminen.

7 Osaaminen

45

osaaminen

määritelmä

tietojen, taitojen ja näihin liittyvän ymmärryksen kokonaisuus, joka henkilöllä tai organisaatiolla on käytössään

TAI (CEDEFOP, muokattu): kyky käyttää tietoja, taitoja ja henkilökohtaisia ominaisuuksia tilanteista tai tehtävistä suoriutumiseen tai ammatilliseen tai henkilökohtaiseen kehittymiseen

huomautus

Osaamiseen sisältyvät henkilön tiedot ja taidot. Osaamiseen liittyvät myös henkilön käyttäytyminen, arvot, asenteet ja mieltymykset.

Henkilön osaaminen vaikuttaa tämän valmiuteen suoriutua erilaisista tehtävistä ja rooleista. Henkilön osaaminen kehittyy muun muassa tämän saamasta koulutuksesta, työkokemuksesta ja muista kokemuksista, kuten harrastustoiminnassa saadusta kokemuksesta.

Osaamisen kokonaisuuden voidaan ajatella koostuvan suppeammista osaamisista. Osaamisia voidaan luokitella yleisiin ja erityisiin osaamisiin sekä koviin ja pehmeisiin osaamisiin.

Käsitteen tiedot perustuvat Työllisyyspalvelujen sanaston luonnoksen (9/2020) ja Valtionavustustoiminnan sanaston luonnoksen (3/2021) tietoihin.

Käsitteen tunnus: c95

Käsittekaaviot: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#) ja [Todistuksia](#)

Lähde: Tyoll_palv_san_luonnos (ID11)

Totti Tuhkanen 2.9.2020: "competence: ability to apply learning outcomes adequately in a defined context (education, work, personal or professional development). or ability to use knowledge, skills and personal, social and/or methodological abilities, in work or study situations and in professional and personal development."

https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Vrt. OKSAn oppimistulokset-käsitteeseen

Terminologin kysymys 22.9.2020: Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: olisi perusteltua pitää tämä Jatkuvan oppimisen sanastossa, tähän liittyy paljon eri näkökulmia / tapoja nähdä

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: formaalissa koulutuksessa mukana myös arvot, asenteet, tahto jne...?

Terminologi Mari Suhonen / Sanastokeskus 12.11.2020: Millä aikataululla käsittelette osaaminen-käsitettä jatkuvan oppimisen sanastossa? Mun pitää nyt valmistella osaamista valtionavustussanastoon, ja siinä halutaan erilainen määritelmä kuin työllisyyspalvelujen sanastossa (ei taitoja ja tietoja). Tämänhetkinen ehdotus on: "henkilön valmius suoriutua erilaisista tehtävistä ja rooleista". Onko tämä liian kapea näkökulma?

Riina-terminologin muistiinpano itselleen 12.11.2020: Kun jatkuvassa oppimisessä päästään tähän käsitteeseen, kysy Marilta valtionavustussanaston määritelmää, niin voi verrata/yhtenäistää/kommentoida.

KMP maaliskuu 2021: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaaminen_2035.pdf

KMP maaliskuu 2021: Liitteessä käytetään ennakkointiin kvalifikaatioluokitusta. "Osaamista lähellä olevia termejä puolestaan ovat kompetenssi, kvalifikaatio, tiedot ja taidot (ks. Hanhinen 2010). Osaamisen voidaan tulkita olevan yleistermi, jonka alle sijoittuu tarkempia osaamista kuvaavia termejä, kuten tietoja ja taitoja (vrt. EU:n suositus eurooppalaisten tutkintojen viitekehystä, EU 2017). Tässä raportissa osaaminen ja osaamiset ymmärretään laaja-alaisina käsitteinä, joiden alla voi olla tietoja ja taitoja." ja "Kvalifikaatioluokituksen taustalla on näkemys osaamisen kahdesta eri ulottuvuudesta. Osaamisesta käydyssä keskustelussa erotetaan usein yleiset eli geneeriset ja spesifit osaamiset. Yleiset osaamiset kasvattavat henkilön arvoa laajalti työmarkkinoilla, kuten eri yrityksissä, sektoreilla ja ammateissa. Vastaavasti spesifit osaamiset lisäävät henkilön osaamista tietyssä yrityksessä tai organisaatiossa, jossa hän on hankkinut osaamista. Toisaalta jako yleisiin ja spesifeihin osaamisiin on luonteeltaan stereotyyppinen ja kontekstiin sidottu, eikä sitä sellaisenaan esiinny todellisessa työelämässä. (EU 2011.) Se kuitenkin jäsentää osaamiseen liittyvää määrittelyperustaa. Toinen osaamiseen liittyvä ulottuvuus pitää sisällään kovat ja pehmeät taidot. Osaamisen perinteinen määritelmä sisältää joukon työspesifejä taitoja, jotka vaativat koulutusta ja harjoittelua, jotta työntekijästä tulee ammattilainen tai osaava tietyssä työtehtävässä. Tämäntyyppinen osaaminen voidaan ymmärtää "kovana osaamisena" (hard skills), johon liittyvät taidot ovat helposti havaittavissa, kuvattavissa ja mitattavissa. Ne ovat myös helposti omaksuttavissa koulutuksen avulla, ja ne kytkeytyvät erityisesti tekniseen osaamiseen (knowledge), ICT-taitoihin sekä lakien ja säännösten tuntemukseen."

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Terminologi hahmotellut eri lähteiden perusteella kaksi vaihtoehtoista määritelmää. Olisiko jompi kumpi niistä sopiva Jatkuvan oppimisen sanaston käsittekuvausten pohjaksi? Miten määritelmää ja huomautuksia tulee muokata?

46

todennettu osaaminen; sertifioitu osaaminen

määritelmä

osaaminen, jonka hankkimisesta on annettu todistus (???)

huomautus

Todennettua osaamista voi sisältyä esimerkiksi yksittäiseen opintosuoritukseen, josta suorittaja on saanut todistuksen, tai kokonaiseen tutkintoon, jonka suorittamisesta suorittaja on saanut todistuksen.

Vain todennettu osaaminen voidaan tunnustaa (ks. [osaamisen tunnustaminen](#)).

Käsitteen tunnus: c96

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Sanastotyöryhmä 4.3.2021: onko tämä lähikäsite käsitteelle osaamisen tunnustaminen?

Sanastotyöryhmä 4.3.2021: OKM:stä TOR-osaajilta vinkkejä!

Terminologin kysymys 19.3.2021: Kommentoitteko määritelmäluonnosta ja huomautusluonnoksia?

47

osaamisen tunnistaminen

määritelmä

toimenpide, jossa henkilön esittämien asiakirjojen ja muiden mahdollisten selvitysten perusteella selvitetään henkilön **osaaminen** sekä muut lähtökohdat suhteessa asetettuun tavoitteeseen

huomautus

Osaamisen tunnistamista voi tehdä esimerkiksi koulutustoimija, TE-palvelu, työnantajaorganisaatio tai pätevyystodistuksista rekisteriä pitävä toimija.

identification of prior learning: Englannin termi identification of prior learning on peräisin Euroopan unionin teksteistä, mutta nykyisin sitä käytetään laajemminkin. Termin ilmaus "prior learning" ei viittaa siihen, että tunnistettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista, vaan siihen, että osaaminen on aina hankittu ennen tunnistamistoimenpidettä.

Käsite vastaa sisällöllisesti osittain Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen osaamisen tunnistaminen -käsitettä. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 16.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c628>

Ks. myös [osaamisen tunnustaminen](#).

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c628)

48

osaamisen tunnustaminen

mieluummin kuin: aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; AHOT <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; ahotointi <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>

määritelmä

toimenpide, jossa henkilön *osaamisen* todetaan täyttävän *tutkinnon* tai *tutkinnon osan* vaatimukset tai antavan henkilölle tietyn rekisteröitävän pätevyyden

huomautus

Osaamisen tunnustamista voi tehdä esimerkiksi koulutustoimija, TE-palvelu, työnantajaorganisaatio tai pätevyydostodistuksista rekisteriä pitävä toimija.

Hankittu osaaminen tulee todentaa, mikä voi tapahtua esimerkiksi opiskelijan esittämällä todistuksella.

aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen; AHOT; ahotointi: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla käytetään myös termimuotoa aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen. Se on sanastossa merkitty epäsuositettavaksi muodoksi, koska siitä saattaa syntyä virheellinen mielikuva, että tunnustettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista. (Osaaminen on kuitenkin aina hankittu ennen tunnustamistoimenpidettä.)

erkännande av tidigare förvärvad kompetens: Ruotsin sana kompetens (ilmauksessa "tidigare förvärvad kompetens") viittaa yksittäiseen taitoon. Taito-käsite on suppeampi kuin käsite osaaminen.

recognition of prior learning, accreditation of prior learning (2): Englannin termit recognition of prior learning ja accreditation of prior learning (2) ovat peräisin Euroopan unionin teksteistä, mutta nykyisin niitä käytetään laajemminkin. Termien ilmaus "prior learning" ei viittaa siihen, että tunnustettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista, vaan siihen, että osaaminen on aina hankittu ennen tunnustamistoimenpidettä.

Käsite vastaa sisällöllisesti osittain Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen osaamisen tunnistaminen -käsitettä. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 16.3.2021.

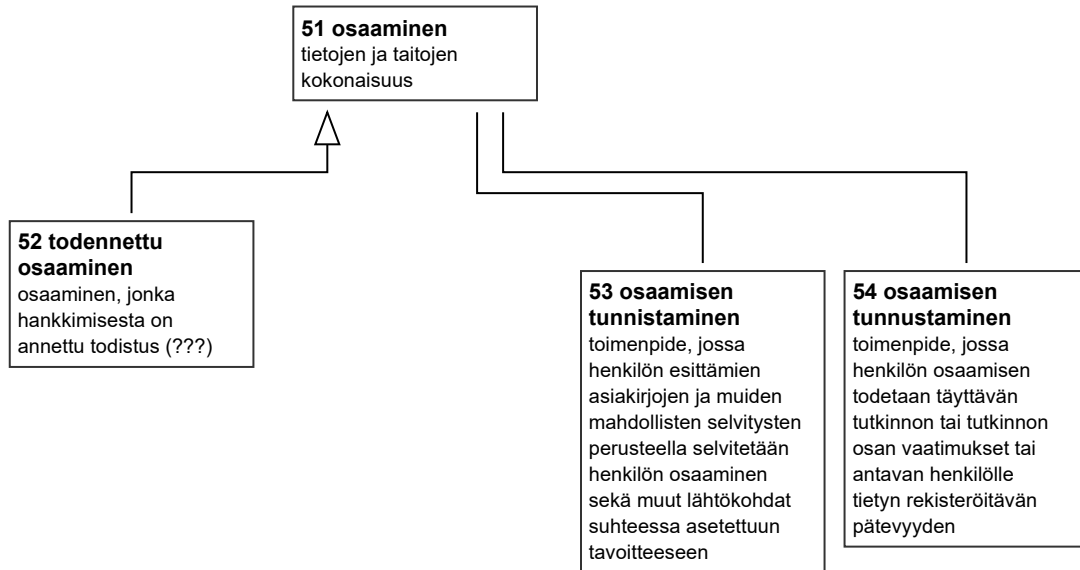
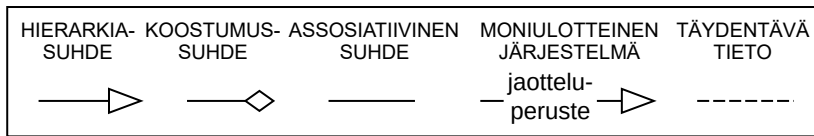
<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c629>

Ks. myös *todennettu osaaminen*.

Käsitteen tunnus: c629

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c629)

Käsitekaavio 9. Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.

8 Pätevyys ja kelpoisuus

49

<työnhaku>

pätevyys; ammattipätevyys

määritelmä

se, että henkilö täyttää työtehtävään liittyvät vaatimukset

huomautus

Työtehtävään liittyvien vaatimusten täyttämisen voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet pätevyys ja *kelpoisuus*.

Käsitteen tunnus: c106

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Lähde: OKSA_02 (c763)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tämän käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAsta. Sopivatko sellaisinaan vai pitääkö muokata?

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: pätevyys liittyy työtehtäväkokonaisuuksiin, kelpoisuus laajempiin kokonaisuuksiin (kuten ammatteihin), joten tarvetta täsmentää näitä käsittekuvauksia

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: kumpaankin voi liittyä rekistereitä (esim. sairaanhoitajat ja muut säännellyt ammatit)

Terminologin kysymys 15.4.2021: Maallikon korvaan kuulostaa, että pätevyys saavutettaisiin olisi esim. koulutuksen suorittamisen kautta ja kelpoisuus liittyisi esim. siihen että varhaiskasvatuksen opettajaksi pyrkivään kohdistuu rikosepäily (tällainen henkilö voi kyllä olla pätevä mutta ei kelpoinen). Mutta näinkö asia ei ole? Liittyväkö sekä pätevyys että kelpoisuus siis koulutukseen ja kokemukseen?

Terminologin kysymys 15.4.2021: Vertaa *Rakennetun ympäristön sanasto*, jossa on määritelty käsitteet pätevyys, todettu pätevyys sekä tehtäväkohtainen kelpoisuus (ja virka- tai työsuhteellinen kelpoisuus). Olisiko tämä käsitejaottelu sopiva myös Jatkuvan oppimisen sanastoon? (Tosin kelpoisuus-käsitteen määritelmää tuossa sanastossa ei näy olevan, onko sitä pidettävänä synonyymina pätevyydelle vai miten.)

<https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/p%C3%A4tevyys> (tosin: miten tehdä ero osaamisen ja pätevyyden välille?)

<https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/todettu%20p%C3%A4tevyys>

+ käsitteisiin liittyvä käsittekaavio TEPAssa (löytyy seuraamalla Käsittekaavio-linkkiä)

50

<koulutus, työnhaku>

kelpoisuus

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilö täyttää *koulutukseen (2)* tai työtehtävään valituksi tulemisen edellytykset

huomautus

Koulutukseen (2) liittyvien edellytysten täyttämiseen viitataan täsmällisemmin termillä hakukelpoisuus.

Työtehtävään liittyvien edellytysten täyttämässä voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet kelpoisuus ja *pätevyys*.

Ks. myös pääsyvaatimukset.

Käsitteen tunnus: c107

Lähde: OKSA_02 (c755)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: kelpoisuus ja pätevyys ovat toistensa lähikäsitteitä. Mainitaan käsite "kelpoisuusehdot" tarvittaessa kelpoisuuden huomautuksessa.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Sanastoon haluttiin käsite kelpoisuus. Tämän käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAsta. Sopivatko sellaisinaan vai pitääkö muokata?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Onko tarpeen mainita tämän käsitteen yhteydessä kelpoisuusehdot-käsitteestä? Jos, mitä?

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: pätevyys liittyy työtehtäväkokonaisuuksiin, kelpoisuus laajempiin kokonaisuuksiin (kuten ammatteihin), joten tarvetta täsmentää näitä käsittekuvauksia

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: kumpaankin voi liittyä rekistereitä (esim. sairaanhoitajat ja muut säännellyt ammatit)

9 Todistus

51

<opetus ja koulutus>

todistus (2)

määritelmä

asiakirja, joka todistaa opetukseen (1) tai *koulutukseen (1)* osallistumisesta, *koulutuksen (2)*, tutkinnon, oppimäärän tai *näytön* suorittamisesta, oppimisen tai opintojen etenemisestä tai muusta *oppijan* koulutusprosessiin liittyvästä tapahtumasta tai seikasta

huomautus

Esiopetuksessa käytettävä todistustyyppi on lukuvuoden päätteeksi annettava esiopetuksen osallistumistodistus.

Perusopetuksessa käytettävät todistustyypit ovat lukuvuositodistus, välitodistus, päättötodistus ja erotodistus sekä erityiseen tutkintoon liittyvät todistukset eli todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta, todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä ja todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Ammatillisessa koulutuksessa todistustyypit ovat tutkintotodistus, todistus suoritetuista tutkinnon osista, todistus opiskelijan osaamisesta, todistus suoritetusta valmentavasta koulutuksesta, todistus suoritetuista koulutuksen osista ja todistus koulutukseen osallistumisesta (yhtäältä tutkintokoulutukseen ja toisaalta valmentavaan koulutukseen osallistumisesta). Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa voidaan antaa todistus osaamisesta.

Lukiokoulutuksessa käytettävät todistustyypit ovat päättötodistus, todistus lukion oppiaineen oppimäärän suorittamisesta ja erotodistus. Päättötodistukseen voi sisältyä liitteinä muita todistuksia.

Korkeakouluissa (1) käytettäviin todistustyyppisiin kuuluu muiden muassa tutkintotodistus. Lisäksi korkeakouluissa (1) annetaan todistuksia esimerkiksi *erikoistumiskoulutuksen* suorittamisesta. Korkeakoulun (1) opiskelijalle voidaan antaa todistus suoritetuista opinnoista myös opiskelun kestäessä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen todistuksista säädetään asetuksissa [794/2004](#) ja [1129/2014](#).

Vapaassa sivistystyössä yleisimmin käytettävä todistustyyppi on osallistumistodistus. Käytössä on myös todistus opiskelijan osaamisesta.

Käsitteen tunnus: c102

Käsitekaavio: [Todistuksia](#)

Lähde: OKSA_02 (c1386)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Jatkuvan oppimisen sanastossa määritelmää joudutaan varmaankin muokkaamaan laajemmaksi? Onko jossain lähteessä valmiina sopivaa määritelmää?

KMP maaliskuu 2021: tässä jatkuvan oppimisen viitekehyksessä voisi ajatella, että kaikki todistukset ovat osaamistodistuksia. Tässä luonnos määritelmäksi: asiakirja, joka osoittaa todeksi viranomaisen tai lainsäädännön edellyttämän kelpoisuuden tai rekisteröintiä edellyttävän pätevyyden tai muun valmiuden suoritua erilaisista tehtävistä ja rooleista

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Kirsi-Marja kommentoi, että jatkuvan oppimisen kontekstissa kaikki todistukset olisivat osaamistodistuksia. Ovatko muut samaa mieltä? Onko niin, ettei jatkuvan oppimisen sanastossa tarvita OKSassa määriteltyä "todistus koulutusprosessiin liittyvästä seikasta"-käsitettä?

52

osaamistodistus

määritelmä

todistus, joka osoittaa todeksi koulutuksen (2) avulla tai työelämässä saavutetun (??) *osaamisen*

huomautus

Käsitteen tunnus: c103

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Liittyy myös micro credentials -käsitteeseen, joka on myös todiste osaamisesta. Esim. rakentamisessa todistus, joka ilmaisee että osaa tehdä tiettyä vaihetta.

KMP maaliskuu 2021: todistus, joka osoittaa todeksi viranomaisen tai lainsäädännön edellyttämän kelpoisuuden tai rekisteröintiä edellyttävän pätevyyden tai muun valmiuden suoritua erilaisista tehtävistä ja rooleista

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Määritelmä on terminologin luonnos. Miten muokataan? Onko kyseessä mikä hyvänsä osaaminen, vai liittyykö osaamistodistus nimenomaan tietyssä oppimisympäristössä

53

pätevyystodistus

määritelmä

todistus, joka osoittaa todeksi saavutetun *pätevyyden*

huomautus

Käsitteen tunnus: c104

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Vrt. toimialakohtaiset pätevyysrekisterit

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Mistä luotettavaa tietoa määritelmän pohjaksi?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Määritelmä on terminologin luonnos. Miten muokataan?

54

työtodistus

määritelmä

työnantajan työntekijälle työsuhteen päätyttyä antama todistus työsuhteesta

huomautus

Työsopimuslain (55/2001) mukaan työntekijällä on oikeus työsuhteen päättyessä saada pyynnöstään työnantajalta kirjallinen todistus työsuhteen kestosta ja työtehtävien laadusta.

Työntekijän nimenomaisesta pyynnöstä todistuksessa on lisäksi mainittava työsuhteen päättymisen syy sekä arvio työntekijän työtaidosta ja käytöksestä. Työtodistuksesta ei saa ilmetä muuta kuin mitä sen sanamuodosta käy ilmi.

Käsitteen tunnus: c105

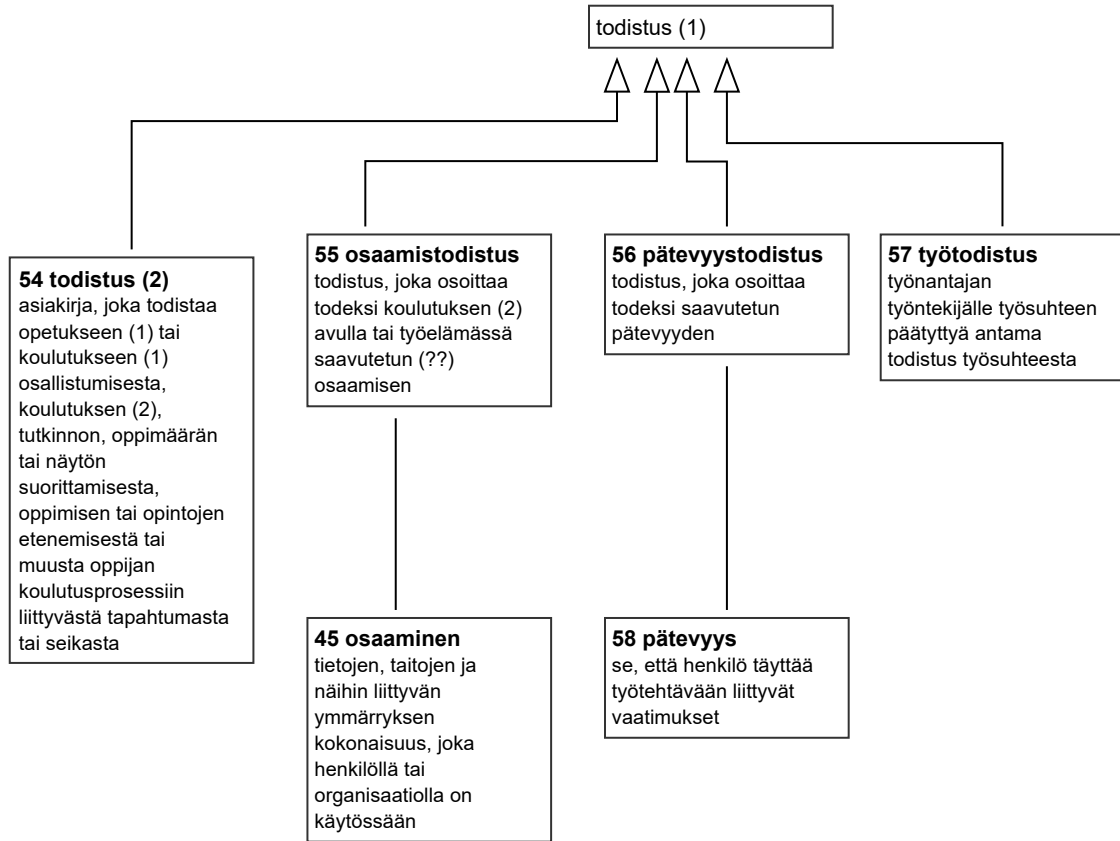
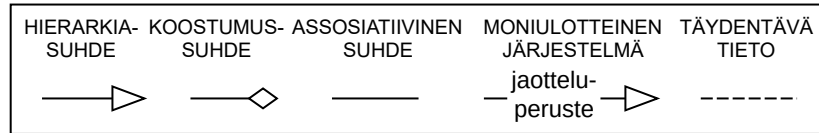
Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Selvitettävä, onko määritelty jossain.

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: otetaan mukaan sanastoon

Terminologin kysymys 20.3.2021: Terminologi laatinut määritelmä- ja huomautusluonnosta. Miten muokattava?

KMP maaliskuu 2021: Tieteen termipankista: työsuhteen päättyessä työntekijän pyynnöstä annettava kirjallinen todistus työsuhteen kestosta ja työtehtävien laadusta

Käsitekaavio 10. Todistuksia.

10 Luokitteluja

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: ammattiala, koulutusala, osaamisala, toimiala: kaksi ensimmäistä perinteisiä; kolmas ammatillisessa

55

koulutusala

määritelmä

luokka, jollaisiin koulutusjärjestelmän mukaiset *koulutukset (2)* jaotellaan sen perusteella, miten ne sijoittuvat tieteen, yhteiskunnan tai työelämän aloille

huomautus

Koulutusosaluokittelua käytetään koulutusten (2) suunnitteluun, seurantaan ja säätelyyn.

Opetushallinnon Koulutusala 2002 -luokittelun mukaisia koulutusaloja ovat esimerkiksi kulttuuriala sekä tekniikan ja liikenteen ala.

Koulutusosaluokitteluja on tällä hetkellä (kesäkuu 2013) neljä: opetushallinnon Koulutusala 2002- ja Opintoala 1995 -luokittelut, ISCED-luokittelu sekä Tilastokeskuksen koulutusosaluokittelu.

Käsitteen tunnus: c97

Lähde: OKSA_02 (c128)

<kieliversiointiin korkeakoulut>

56

ammattiala

määritelmä

ammatteja koskeva luokittelu, joka kuvaa ammattien sijoittumista yhteiskunnan tai työelämän aloille

huomautus

Ammattialoja ovat esimerkiksi elektroniikka, sähköteollisuus ja kauneudenhoitoala.

Käsitteen tunnus: c98

Totti Tuhkanen 2.9.2020: On OKSAssa; pitääkö päivittää ilmaisuvoimaisemmaksi?

57

<amatillinen koulutus>

osaamisala

ei: koulutusohjelma (1) (vanhentunut)

määritelmä

itsenäiseen työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvä suuntautuminen ammatillisen tutkinnon sisällä

huomautus

Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan ammatillisessa perustutkinnossa osaamisalana voivat olla lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala tai vammaistyön osaamisala.

Käsitteen tunnus: c99

Luokka: <amatillinen koulutus>

Lähde: OKSA_02 (c299)

<kieliversiointiin jos OPH>

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSasta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

58

toimiala

määritelmä

huomautus

Käsitteen tunnus: c100

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Tarvitaan määritellä.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Mistä näkökulmasta määritellään? Mistä tietoa määritelmän pohjaksi?

59

osaamislukitus

määritelmä

huomautus

Käsitteen tunnus: c101

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: • yläkäsite joka voitaisiin määritellä • esim. escon taitopilari

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

accreditation of competence	48	LOS; see studies (1).....	2
accreditation of prior learning (2)	48	meet the requirements	50
adult education and training	3	module	28
apprenticeship agreement	24	occupational competence	49
coaching	34	personnel training	8
competence	45	placement	23
competence	50	principal workplace instructor	41
competence demonstration	30	professional competence	49
continuing education	9	professional specialisation education	20
continuing professional development	9	qualification (2)	50
continuous learning	44	qualification unit	28
degree programme (1)	2	recognition of competence	48
education (2)	31	recognition of learning	48
education (3)	1	recognition of prior learning	48
education programme (1)	2	retraining and upgrading of qualifications	4
eligibility (2)	50	self-motivated education	7
extension studies	9	specialisation	57
field of education (1)	55	specialist education	20
field of study (1)	55	specialist training	20
field of vocational education and training	55	studies (1)	2
further training	9	study module (2)	29
guidance	32	study programme (1)	2
guidance	33	subunit	28
identification of competence	47	teacher	38
identification of learning	47	teaching (1)	31
identification of prior learning	47	traineeship	23
in-service training	9	traineeship for university students	23
instruction (1)	31	training	1
instructor	38	training agreement	25
integration training for adult migrants	6	training programme	57
internship	23	tutoring	33
job placement	23	unit	28
labour market training	10	vocational competence	49
learner	37	vocational skill	49
learning	42	work-study (?)	23
learning opportunity (1)	2	workplace education and training	21
learning opportunity specification	2	workplace instructor	41
lifelong guidance	35	workplace tutoring	22
lifelong learning	43		

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger term-postnumren.

ansvarig arbetsplatshandledare	41	livslång inläring	44
arbetskraftsutbildning	10	livslångt lärande	43
arbetsplatshandledare	41	livslångt lärande	44
arbetsplatshandledning	22	lära sig	42
arbetsplatsutbildare	41	lärande	42
arbetspraktik	23	lärande i arbetet	21
behörighet	49	lärande i arbetslivet	21
behörighet	50	lärare	38
bransch	56	läroavtal	24
del av examen	28	personalutbildning	8
erkännande av kunnande	48	praktik	23
erkännande av tidigare förvärvad kompetens	48	självständig utbildning	7
examensdel	28	självständiga studier	7
examensinriktad fortbildning	4	skolning	1
fackområde	56	specialiseringsstudier	20
fortbildning (1)	9	specialiseringsutbildning	20
frivillig utbildning	7	studiehelhet (2)	29
handledning	33	sökande (3)	37
högskolepraktik	23	UA (1).....	21
IA	21	UA (2).....	25
identifiering av kunnande	47	undervisning (1)	31
inlärare	37	utbildning (1)	1
inläring	42	utbildning (2)	2
inläring i arbetet	21	utbildning på egen hand	7
inläring i arbetslivet	21	utbildning som ordnas på en arbetsplats	21
inläring i yrkeslivet	21	utbildningsavtal	25
integrationsutbildning av vuxna invandrare	6	utbildningsområde	55
kompetens	45	utbildningsprogram (1)	57
kompetensområde	49	vuxenutbildning	3
kompetensområde	57	yrkesområde	56
kontinuerligt lärande	44	yrkesprov	30
kunnande	45		
LA	24		
LIA	21		

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietueneroihin.

AHOT	48	opintokokonaisuus (2)	29
ahotointi	48	oppija	37
aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen	48	oppimaan oppiminen; ks. oppiminen.....	42
aikuiskoulutus	3	oppiminen	42
aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus	6	oppisopimus	24
ammattillinen työvoimakoulutus	12	orientaatiojakso	11
ammattillisesti suuntautunut työvoimakoulutus	12	osaaminen	45
ammattillisia valmiuksia lisäävä koulutus	14	osaamisala	57
ammatinvalinta- ja uraohjaus	36	osaamisen tunnistaminen	47
ammattiala	56	osaamisen tunnustaminen	48
ammattikorkeakouluharjoittelu	23	osaamiskokonaisuus (1)	27
ammattipätevyys	49	osaamislukitus	59
ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus	14	osaamistodistus	52
elinikäinen ohjaus	35	pätevyys	49
elinikäinen oppiminen	43	pätevyystodistus	53
erikoistumiskoulutus	20	rekrytointikoulutus	13
erikoistumisopinnot	20	rekrytoiva koulutus	13
F.E.C.-koulutus; ks. kehittämiskoulutus.....	16	rekrytoiva työvoimakoulutus	13
Further Educated with Companies -koulutus; ks. kehittämiskoulutus.....	16	sertifioitu osaaminen	46
henkilöstökoulutus	8	todennettu osaaminen	46
jatkuva oppiminen	44	todistus (2)	51
kartoitusjakso	11	toimiala	58
kehittämiskoulutus	16	tutkinnon osa	28
KEKO-koulutus	16	tutkintokoulutukseen valmentava koulutus	5
kelpoisuus	50	työelämässä oppiminen	21
korkeakouluharjoittelu	23	työharjoittelu (1)	23
kotoutumiskoulutus	6	työharjoittelu (2)	21
kouluttaja	39	työpaikalla järjestettävä koulutus	21
koulutus (1)	1	työpaikalla järjestettävä ohjaus	22
koulutus (2)	2	työpaikalla opiskelu	21
koulutusala	55	työpaikalla oppiminen	21
koulutuskokeilu	26	työpaikkakouluttaja	41
koulutusohjelma (1)	57	työpaikkaohjaaja	41
koulutussopimus	25	työpaikkaohjaus	22
koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso	11	työssä oppiminen	21
moduuli; ks. opintokokonaisuus (2).....	29	työssäoppiminen	21
muuntokoulutus	4	työtodistus	54
nivelvaiheen koulutus	5	työvoimakoulutus	10
näyttö	30	työvoimapoliittinen koulutus	10
ohjaaja	40	täydennyskoulutus	9
ohjaus (1)	32	valmennus	34
ohjaus (2)	33	valtionosuus	19
ohjausosaaminen; ks. työpaikkaohjaaja.....	41	valtionosuusrahoitettu koulutus	17
omaehtoinen koulutus	7	valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus	18
opettaja	38	vastuullinen työpaikkaohjaaja	41
opetus	31	VOS-koulutus	17
opintojen ohjaus	33	VOS-työvoimakoulutus	18
		yhteishankintakoulutus	15